КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ◆ № 122 (7863). ● 29 июнь, 1982 йил ◆ СЕШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

«САЛЮТ-7» — «СОЮЗ Т-5» — «СОЮЗ Т-6» ОРБИТАЛ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ КОМПЛЕКСИНИНГ ХАЛҚАРО ЭКИПАЖИ КОСМОНАВТЛАР БЕРЕЗОВОЙ, ЛЕБЕДЕВ, ЖОНИБЕКОВ, ИВАНЧЕНКОВ ВА КРЕТЬЕНГА

«Салют-7»—«Союз Т-5»— «Союз Т-6» орбитал илмий—тадқиқот комплексида Совет ва Француз космонавтларининг биргаликдаги иши муваффақиятли бошланганлиги билан сизларни сидқидилдан табриклайман.

Совет кишилари бу учишга зўр қизиқиш билан қарамоқда. Шу учиш муҳим илмий-техникавий аҳамиятга эга бўлиб, совет ва француз халқлари ўртасидаги анъанавий дўстликни ифода этади, космик фазони тинчлик мақсадларида ўзлаштириш соҳасида самарали ҳамкорлик қилишнинг ёрқин намунасидир.

Сизлар ўзларингизга кўрсатилган ишончни шараф билан оқлайсизлар, деб ишонч билдираман. Учиш программасини муваффақиятли бажаришингизни ва ерга омон—эсон қайтишларингизни тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

МЕҲНАТКАШЛАРГА ИҚТИСОДИЙ ТАЪЛИМ БЕРИШ ВА УЛАРНИ ТАРБИЯЛАШНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Қабул қилинган қарорда қайд этиладики, Партия XXVI съездидан кейин тузилган иқтисодий таълим системаси ғоявий тарбиявий ва хўжалик ишида муҳим ўринни эгаллади. Шу билан бирга меҳнаткашлар иқтисодий ўқишининг сифати ва натижалари КПСС XXVI съездининг экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказишни ниҳоясига етказишдан, уни чинакам тежамли қилишдан иборат стратегик йўл-йўриғига ҳали ҳам мувофиқ даражада эмас.

Партия XXVI съезди КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь ва 1982 йил май Пленумлари коммунистик қурилиш соҳасида ўртага қўйган вазифалар иқтисодий таълимга партия раҳбарлигини яхшилашни, ҳар бир совет гражданини мамлакатнинг хўжайини эканлигини ҳис этиш, юксак иқтисодий маданият, меҳнатга коммунистик муносабат руҳида тарбиялашни талаб қилади.

Иқтисодий таълим ҳозирги замонга мос иқтисодий мушоҳада этиш қобилиятини социалистик омилкорлик ва ишчанликни шакллантиришга, ишлаб чиқаришни бошқаришда меҳнаткашларнинг кенг иштирок этишига, интизомни мустаҳкамлашга, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун умумий ҳаракатни авж олдиришга актив кўмаклашиши керак.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига ўлка, область партия комитетларига министрликлар ва идораларга, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик органларига экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказишда, СССРнинг Озиқ-овқат программасини амалга оширишда социалистик турмуш тарзининг моддий ва маънавий негизларини мустаҳкамлашда, янги инсонни камол топтиришда меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими ва тарбияси ролини кучайтириш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширишни таклиф этдилар.

Иқтисодий таълимнинг юксак илмий савияси, марксизм-ленинизм назариясини ва КПССнинг иқтисодий сиёсатини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг, партия бошқа раҳбарларининг асарларини тингловчилар чуқур ўрганиши таъминлансин. 80-йилларда мамлакатни иқтисодий ривожлантириш, экономикани интенсивлаш, проблемаларига, ишлаб чиқариш, фан-техника потенциалидан, моддий ва меҳнат ресурсларидан ғобора самарали фойдаланишга, ишлаб чиқаришни планлаштириш, бошқариш ва ташкил этишни такомиллаштиришга, хўжалик юритиш илғор тажрибасини жорий этишга биринчи навбатда эътибор берилсин. Агросаноат комплекси ходимларининг иқтисодий таълими ва тарбиясини жиддий яхшилаш, хўжалик юритишнинг янги методларини эгаллаб олиш — жуда муҳим аҳамиятга молик вазифадир.

Иқтисодий таълимнинг амалий йўналишини қатъий кучайтириш тавсия этилди. Назария ва иқтисодий сиёсат ҳаёт билан, коллективларнинг конкрет вазифалари билан чамбарчас боғланган ҳолда ўрганилсин, ривожланган социализм афзалликлари ва имкониятларидан тўлароқ фойдаланишга бўйсундирилсин. Иқтисодий ўқиш Л. И. Брежневнинг сўзлари билан айтганда, қуйидаги саволларга жавоб бериши керак: «Ҳар бир конкрет участкада ишни қандай яхшироқ, самаралироқ ташкил этиш керак? Фан-техника тараққиёти ютуқларидан яна умуман эмас, балки конкрет равишда, мазкур иш жойига татбиқан қандай фойдаланиш керак? Мазкур ишлаб чиқаришда, мазкур тармоқда меҳнат унумдорлигини ошириш, моддий ва меҳнат ресурсларини ғоят қаттиқ тежаш учун нималар қилиш керак?».

Иқтисодий таълимнинг қуйидаги структураси тасдиқланди:

коммунистик меҳнат мактаблари;

конкрет экономика мактаблари;

иқтисодий семинарлар.

Мактаблар ва семинарларнинг тингловчилари фан-техника тараққиёти ҳамда социал тараққиётни жадаллаштириш, меҳнат унумдорлиги, иш самарадорлиги ва сифатини ошириш, иқтисод ва тежамкорлик, илғор тажрибани жорий этиш йўлларини яхши ўзлаштириб олишлари, ишлаб чиқаришни бошқаришда актив қатнашишлари, ленинчасига, коммунистчасига яшаш ва ишлашни ўрганишлари керак.

Меҳнаткашларнинг экономика масалаларини мустақил ўрганишлари бутун чоралар билан ривожлантирилсин. Партия иқтисодий ва социал сиёсати, Озиқ-овқат программаси, хўжалик юритиш илғор методлари, лекция пропагандасининг сифати оширилсин. Иқтисодий ва қишлоқ хўжалик билимлари **халқ университетларининг** иши янги босқичга кўтарилсин.

Партия ва комсомол ўқишининг барча формаларида партия иқтисодий назарияси ва сиёсатини ўрганишга эътиборни кучайтириш керак. Коммунистлар ва комсомоллар, барча бошқарув бўғинларнинг раҳбарлари ҳозирги замон иқтисодий билимларини эгаллашда ва уларни амалда қўллана билишда ўрнак кўрсатишлари лозим.

Иқтисодий таълим ва тарбиянинг сифати ҳамда натижалари учун партия комитетларининг, министрликлар ва идораларнинг совет, касаба союз ва комсомол органларининг масъулиятини ошириш зарур. Иқтисодий ўқиш кадрлар билан ишлашнинг узвий қисми, деб қаралсин, бу ўқиш ихтиёрийлик принципига риоя этилган ҳолда ишдан ташқари вақтда, планли равишда, собитқадамлик билан, табақалаштирилган тарзда олиб борилсин, бундан тингловчиларнинг тайёргарлик даражаси ва қизиқишлари, уларнинг ишлаб чиқариш фаолияти мазмуни ҳисобга олинсин.

Министрликлар ва идораларга, хўжалик раҳбарларига иқтисодий таълим кенгашларининг ишини кучайтириш, моддий базани мустаҳкамлаш, аудиториялар ва кабинетларни техника воситалари билан жиҳозлаш топширилди. Малака ошириш институтлари, факультетлари ва курсларида меҳнаткашларни иқтисодий жиҳатдан тайёрлаш кучайтирилсин. Разрядларни, класс даражасини ошириш, мутахассисларни аттестациядан ўтказиш, кадрларни кўтариш чоғида уларнинг иқтисодий билим савияси ҳисобга олинсин.

Қарорда аҳоли барча группаларини халқ мулкига хўжайинлардек муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашни яхшилаш, тежамли экономика учун, Озиқ-овқат программасини амалга ошириш учун курашда ижодий ташаббусни ривожлантириш борасида совет, касаба союз ва комсомол органлари фаолиятининг асосий йўналишлари белгиланган.

Пропагандистлар билан ишлашни яхшилаш, иқтисодий билимларни пропаганда қилишни раҳбар кадрларга, экономистларга, илмий ва инженер-техник ходимларга топшириш муҳимдир. Марксизм-ленинизм университетларида, тармоқ институтларида ва малака ошириш факультетларида, олий ўқув юртлари, техникумлар ва ишлаб чиқариш бирлашмалари базасида пропагандистлар тайёрлашни кенгайтириш кўзда тутилмоқда. Малака ошириш институтларига меҳнаткашларга иқтисодий таълим бериш ва уларни тарбиялашнинг тармоқ ўқув методик марказлари вазифаси юкланмоқда.

Пропагандистларга назарий ва методик ёрдамни кучайтириш, иқтисодий қурилишнинг актуал масалалари, Ватанимиздаги ва чет эллардаги илғор тажриба тўғрисида уларни биринчи навбатда хабардор қилишни таъминлаш талаб этилади.

Меҳнаткашларга иқтисодий таълим бериш Марказий методик кенгаши («Экономическая газета»)га, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий Фанлар академиясига, СССР Халқ хўжалиги академиясига, Н. М. Шверник номидаги касаба союз ҳаракати олий мактабига ва ВЛКСМ Марказий Комитети ҳузуридаги олий комсомол мактабига типовой ўқув планлари ҳамда программаларини, дарсликларни тайёрлашни ташкил этиш топширилди. 1983-1985 йилларда асосий курсларга доир дарсликларни яратиш конкурси ўтказилади. Экономикага оид адабиётларни, иқтисодий ўқиш учун ўқув ва методик қуролларни, ўқув фильмларини, лентага ёзиб олинган материаллар ва кўргазмали материаллар тайёрлаб чиқариш кенгайтирилади.

Ўқувчи ва студент ёшларни иқтисодий малакасини ошириш, уларни социалистик мулкка хўжайинлардек муносабатда бўлиш, самарали ва сифатли, виждонан ишлай билиш руҳида тарбиялаш вазифаси қўйилди. СССР педагогика Фанлари академиясига оила ва мактабда иқтисодий тарбия масалаларига оид оммабоп қўлланмаларни тайёрлаш тавсия этилди.

Қарорда таъкидланадики, газета ва журналларнинг редакциялари, СССР телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитети, СССР кинематография Давлат комитети, СССР Маданият министрлиги, ижодий союзлар меҳнаткашларни иқтисодий жиҳатдан тарбиялаш проблемаларига эътиборни кучайтиришлари, совет халқининг тарихий зафарларини, меҳнат қаҳрамонлигини ёрқин кўрсатишлари, иқтисод ва тежамкорлик учун умумхалқ ҳаракатини авж олдиришга кўмаклашишлари керак. Иқтисодий ва социал масалалар юзасидан сермазмун, қизиқарли ва мароқли телевизион кўрсатувлар ҳамда радиоэшиттириш программаларини уюштириш, уларнинг аналитик, проблемавий характерда бўлишини кучайтириш вазифаси қўйилди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик органлари совет кишиларига иқтисодий таълим бериш ва уларни тарбиялашни янада яхшилашни таъминлайдилар, совет кишиларининг ижодий ғайрати ва билимларининг буюк кучини коммунистик қурилиш планларини амалга оширишга йўллайдилар, деб ишонч билдирадилар.

ЭЪТИҚОДЛИ ВАТАНПАРВАР ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРНИ ТАРБИЯЛАЙЛИК

БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Конференциянгиз шонли юбилей — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги арафасида ўтмоқда. Сиз ленинча яхши анъаналарга амал қилиб етук социализм шароитларида миллий муносабатларни ривожлантириш тажрибалари ва актуал масалаларни муҳокама этишга эътиборингизни қаратиш ниятида эканлигингиз муҳимдир.

ССР Иттифоқи революцион бунёдкорлик зафарлари шонли йўлини босиб ўтди. КПСС эксплуататорлик тузум вужудга келтирган миллий масалани одилона ҳал этишда биринчи бўлиб ўрнак кўрсатди. Мамлакатимизда қисқа муддат ичида барча миллат ва элатларнинг юридик жиҳатдангина эмас, балки шунингдек амалдаги тенглигига ҳам эришилди. Кишиларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи вужудга келди, барча миллатлар меҳнат аҳли ўртасидаги қардошлик муносабатлари, ленинча халқлар дўстлиги қарор топди. Иттифоқдош республикаларнинг экономикаси ва маданияти чинакам равнақ топди. Сиз пойтахтида тўпланган совет Латвияси бунинг яққол далилидир.

Кўп миллатли Ватанимиз меҳнатчиларининг куч-ғайрати билан ривожланган социализм қурилди ва у совет кишиларининг ғоявий-сиёсий, социал ва интернационал бирлигини чуқурлаштиришда янги бир босқични очди. Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва халқ зиёлиларининг бутун бузилмас иттифоқи мустаҳкамланмоқда. СССРдаги барча миллат ва элатларнинг самарали яқинлашиш жараёни ривожланмоқда. Тенглик ишончни вужудга келтирмоқда, ишонч эса коммунистик бунёдкорликнинг барча соҳаларида ҳамжиҳатлик ва янада қалин ҳамкорликни вужудга келтирмоқда.

КПССнинг XXVI съезди миллий муносабатларни янада ривожлантириш йўлларини белгилаб берди. Бу ерда гап аввало ҳар бир республиканинг моддий ва маънавий потенциалини кўпайтириш ва шу билан бирга ундан бутун мамлакатни уйғун ривожлантириш учун мумкин қадар кўпроқ фойдаланиш тўғрисида бораётир. Сибирь, Узоқ Шарқ ва Шимол табиий бойликларини ўзлаштиришда, ноқоратупроқ зонани ривожлантиришда, Озиқ-овқат программасини бажаришда барча республикалар актив қатнашуви муҳимдир.

Ватанпарварлик ва интернационал тарбия масалалари диққат-эътиборингизда турганлиги жуда яхши. Бу — партия идеология ишининг муҳим вазифаларидан биридир.

СССР гражданининг ўз ватанпарварлик бурчини бажариши, амалда интернационалист бўлиши, —иш самарадорлиги ва сифатини ошириши билан, юбилей йили ва умуман беш йиллик планларини бажариши, Ватан қудратини, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини ҳамма чоралар билан мустаҳкамлаши, социализм ғалабаларини ҳимоя этиш учун тахт турганлиги билан синалади.

Сизга ва конференциянинг чет эллик меҳмонларига муваффақиятли ишлашни, катта ижодий ютуқларга эришишни тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

«ЛЕНИН ВА ЛЕНИНИЗМ ТЎҒРИСИДА»— ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ АСАРЛАРИ ТЎПЛАМИ

София, 25 июнь. (ТАСС). БКПнинг «Партиздат» нашриётида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев асарлари тўплами — «Ленин ва ленинизм тўғрисида» китоби болгар тилида босиб чиқарилди. Китобга ўртоқ Л. И. Брежневнинг В. И. Ленин ва ленинизм тўғрисида 1964 йилдан 1981 йилгача бўлган даврдаги нутқларида, докладларида, мақолалари ва табрикномаларида баён этилган фикрлари киритилган.

Л. И. Брежневнинг китоби — марксизм-ленинизмнинг ўзгартирувчилик кучи ҳақидаги, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Маркс, Энгельс, Ленин улуғ таълимотини ижодий ривожлантириб, революцион кураш практикасида бойитишга қодир эканлиги тўғрисидаги тўлқинлантирувчи ҳикоядир, деб ёзади бугун БКП Марказий Комитетининг органи «Работническо дело» газетаси. Китобда Ленин ва ленинизмнинг асосий фазилатлари ҳужжатлар асосида аниқ тасвирлаб берилган. Мана шу фазилатлар капитализмдан социализмга революцион йўл билан ўтиш даври унинг номи билан узвий боғлиқ бўлган инсоннинг тафаккури ва революцион даҳосини жуда тўлиқ кўрсатиб беради.

Л. И. Брежнев В. И. Лениннинг ҳамиша ва ҳар ишда «Маркс ва Энгельс билан маслаҳатлашиш» маҳоратинигина эмас, шу билан бирга тобора янги-янги проблемаларни ҳал этиш учун ўзгариб бораётган шароитларга мувофиқ тарзда материалистик диалектикани бойитиш ва ривожлантириш учун шу таълимотдан фойдаланиш борасидаги ниҳоятда зўр қобилиятини ҳам моҳирлик билан кўрсатиб ўтади. Л. И. Брежневнинг янги китоби Ленин ва ленинизм тўғрисида айтилган фикрларни тартиби билан танлаб олиш асосида тузилган бўлиб, айни вақтда ижтимоий ривожланиш ленинча анализининг теранлиги ва олисни кўра билишни, унинг иш услуби ва методини яққол кўрсатувчи яхлит бир асардир. Марксизм-ленинизмни ягона интернационал таълимот деб, барча коммунистлар, барча революционерлар учун ягона назарий мулк ва ҳаракат учун қўлланма деб тушуниш китобнинг бош мазмунидир.

Л. И. Брежнев Лениннинг социалистик революция ва унинг қонуниятлари тўғрисидаги таълимотини қаттиқ туриб ҳимоя қилиб, тушунтириб ва пропаганда қилиб Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг ҳамда биринчи социализм мамлакатидаги социалистик қурилиш тажрибасини ғоят катта тарихий ролини, жаҳоншумул тарихий аҳамиятини кўрсатиб беради.

Китобда дунёдаги ишчилар синфи, барча революцион кучлар ҳаракат бирлигининг масалалари талайгина ўрин олган.

Л. И. Брежневнинг китоби тарихий жараённинг объектив боришига асосланган оптимизм руҳи билан суғорилгандир, деб таъкидлайди БКП Марказий Комитетининг органи. Леонид Ильич Брежнев коммунистлар ва барча революцион кучларнинг ҳаракат бирлиги учун, марксизм-ленинизмнинг мусаффолиги учун, ички ва халқаро сиёсатда тўғри йўл учун кураш проблемалари каби ўткир проблемаларга тўхталиб ўтган саҳифаларда ҳам ана шундай оптимизм руҳи сезилиб туради.

Тўплам Совет давлатининг ташқи сиёсатида ленинча ғояларнинг, турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципи тантана қилиши билан узвий боғлиқ бўлган ғояларнинг, халқаро низоларни тинч йўл билан бартараф этиш воситаси бўлган кескинликни юмшатиш энг оқилона сиёсат эканлигини англашга асосланган ғояларнинг амалга оширилиши учун кураш тарихи ва тажрибасини акс эттиради.

Асар муаллифи Ленин даҳосининг улуғворлигини кўрсатади ҳамда бизни тўлқинланишга ва воқеаларни ҳис этишга мажбур қилади. Бу асар марксизм-ленинизм муқаррар тантана қилажагига комил ишончимизни яна ҳам кўпроқ даражада мустаҳкамлайди. Худди шу боисдан биз китобни ўқир эканмиз, унинг муаллифига астойдил миннатдорчилик туйғуларини изҳор этамиз, деб таъкидлайди пировардида «Работническо дело» газетаси.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Таласбой Ғазатов раҳбарлик қилаётган коллектив Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг юқори ҳосилли бригадаларидан ҳисобланади. Бу йил қаҳрамон бошлиқ коллектив СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига пахта ҳосилдорлигини 60 центнерга етказиш учун курашмоқда. Суратда: бригада бошлиғи Т. Ғазатов (ўнгда) билан механизатор Б. Раисов навбатдаги ишлов олдидан ўзаро маслаҳатлашмоқдалар.

А. Мальцев фотоси.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар қилишича, республика саноат корхоналарининг коллективлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, маҳсулот реализация қилиш ва энг муҳим маҳсулот турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1982 йил январь-июнь планини 28 июнда бажарди.

(ЎзТАГ).

* * *

Область саноат корхоналари саноат маҳсулотини реализация қилиш ва буюмларнинг кўпчилик муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича шу йилнинг ярим йиллик планини муддатидан илгари — 28 июнда бажардилар.

ҲАММА ЯХШИ НАРСАЛАР — БОЛАЛАРГА

ПИОНЕРЛАР САРОЙИ

НУКУС, 28 июнь. (ЎзТАГ). Бугун Қорақалпоғистон АССР пойтахтида очилган янги пионерлар саройи болаларнинг энг севимли масканига айланади. Саройдаги 50 та тўгаракда космик баландликларни кузатишдан тикувчилик дарсларигача турли соҳалар билан шуғулланиш мумкин. Бу тўгаракларда ҳар куни икки мингдан кўпроқ болалар шуғуллана олади. Саройда анча кучли телескопи бўлган кичик бир обсерватория ҳам қурилган. Сирти ва ичи кошин ва ганч ўймакорлиги билан безатилган уч қаватли бинода деворларига кўзгу ўрнатилган ва ёш рақкосалар учун профессионал станоклари бўлган хореография зали, 300 ўринли концерт зали, ёш рассомлар ва ашулачилар машғулот ўтказишлари учун махсус жиҳозланган хоналар, драма тўгараги артистлари ва духовой, эстрада ва миллий музика ансамблларига аталган хоналар жойлашган. Ёш табиатшуносларга ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг ҳаётини кузатиш учун энг замонавий воситалари бўлган лаборатория тайёрланган. Модел ясаш ва конструкция қилиш ишқибозлари, радио техниклар, ўлкашунос саёҳлар учун ҳам базалар бор.

Спорт шинавандаларига бутун бир комплекс — жамики спорт асбоб-анжомлари бўлган универсал спорт зали, ўқ узиш жойи ҳадя этилган. Мутахассисларнинг фикрича шу анжомлар бу ерда энг юксак даражадаги мусобақалар ўтказишга ҳам имкон беради.

Пионерлар саройидаги кўпдан-кўп заллардан бири пионерлар телестудиясига айлантирилган. Қорақалпоғистон телевизион марказининг ходимлари шу тўгаракни оталиққа олиб, уни телевидение операторлари, дикторлари, режиссерлари тайёрланадиган ўзига хос филиалга айлантиришга қарор қилдилар. Бунинг учун пионерлар телестудиясига энг замонавий аппаратлар монтаж қилинган бўлиб, студия бир ойда бир марта «катта эфирга» чиқазилиб туради ва программасини Қорақалпоғистон ёш томошабинларига намойиш этади. Энг янги видеомагнитофон, суратга олиш камералари, телемониторлар ва бошқа техника болаларнинг ихтиёрида бўлади. Тажрибали алоқачи инженер Амин Реимов билан маҳаллий киностудиянинг оператори Ботир Бозорбоев уларнинг ишига раҳбарлик қилади. Энг катта хоналардан бирида «фан асослари билан шуғулланувчи универсал лаборатория» жойлашган. Бу ерда ёш физиклар, математиклар, химиклар, биологлар машғулот ўтказишлари учун бутун бир комплекс бўлиб, зарур илмий приборлар ва лаборатория асбоб анжомлари билан тўкис таъминланган.

Янги пионерлар саройининг директори Лилия Федоровна Шичковская:

— Бу сарой — болаларга ажойиб совға бўлди,— деди. Кўп йиллик иш стажига эга бўлган педагог бу йил «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотланди.— Коммунистик жамият қурувчилари ёш авлодини тарбиялашда ёрдам бериш мақсадида бу ажойиб комплексдан самарали фойдаланиш бизнинг вазифамиздир.

Қорақалпоғистонда энг катта пионерлар саройини очишга бағишланган тантанада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашди.

ИХТИРОЧИЛАРГА ВА РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАРГА БАҒИШЛАНГАН ҲАФТАЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

ҲАР 4 ИШЧИГА БИТТАДАН

РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАРНИ бирор янгилик устида мунозара юритаётганда кузатган киши бир дақиқа ҳавас билан қараши табиий. Ҳар ҳолда бир неча бор бунинг гувоҳи бўлганман. Бундай кезларда тиним билмас ихтирочилар алланималарни исботлашга, ўз фикрларини ҳимоя қилишга ҳаракат қилиб бир лаҳза ҳамма нарсани унитадилар... Бундай кишилар билан ишлаётганлигингдан фахрланасан, киши.

Бирлашмамизда рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракати яхши йўлга қўйилган. Айниқса, механика заводи, тажриба цехи бу борада барчага ибрат бўлмоқда. Муҳими шундаки, бирлашма маъмурияти ижодкор-ишчилар ўз изланишларини ҳеч қандай қийинчиликсиз давом эттиришлари учун барча шароитларни яратиб берган. Иш дастгоҳлари, тажриба учун синов машиналари, материаллар доимо тахт. Тайёрланган янги андозалар учун ҳам иш ҳақи тўланади, уларни кўплаб ишлаб чиқариш талаб этилса, зарур ҳужжатлар қисқа муддатда тайёрлаб берилади. Механика заводида рационализаторлик ҳаракатининг кенг тарқалганлигига сабаб ҳам шунда.

Ўтган йили заводимизнинг ҳар юз ишчисига 21 тадан рационализаторлик таклифи тўғри келди. Албатта ишлаб чиқаришга жорий этилганларини назарда тутаяпман. Таклифларнинг ҳаммаси тайёрланаётган маҳсулотлар сифатини яхшилашга, меҳнат шароитини енгиллаштиришга қаратилгандир.

Экспериментал цех коллективи томонидан ишлаб чиқилаётган янгиликлар эса хом ашё ҳамда материалларни тежашга қаратилган. Жумладан 1981 йилда ана шу таклифлар туфайли 85,5 минг сўмлик турли хом ашёлар иқтисод қилиб қолинди.

Корхонамизнинг изланувчан ижодкорлари шу ҳафта охиригача бир қатор таклифларни тўла синовдан ўтказиш ҳамда уларнинг иқтисодий самарасини ҳисоблаб чиқишга қарор қилдилар. Лозим деб топилган таклифлар ишлаб чиқаришга жорий этилади. 34-зарбдор ҳафталик конструкторлар, рационализатор ва ихтирочиларга бағишланганлиги бизни янада унумлироқ меҳнат қилишга, ижодий изланишга даъват этади. Зарбдор ҳафталикда энг юқори кўрсаткичларга эришилишига ишончим комил.

Г. ТИСЯЧНИКОВ,
Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 30 йиллиги номли тикув ишлаб чиқариш бирлашмаси механика заводининг слесари.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Халқ депутатлари Тошкент область Советти ижроия комитети маълум қиладики, ўн саккизинчи чақириқ халқ депутатлари область Советининг биринчи сессияси шу йил 30 июнь соат 11.00 да область партия комитетининг мажлислар залида очилади.

Делегатлар шу бинонинг ўзида эрталаб соат 9.00 дан бошлаб рўйхатга олинадилар.

Халқ депутатлари Тошкент область Совети ижроия комитети.

МАЛАКАЛИ КАДРЛАР КЎПАЯВЕРАДИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ МАЙ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Республикамиз аҳолиси сони йилдан-йилга кўпайиб бораётган ҳозирги даврда унумдор ерлар майдонини кенгайтириш муаммоси ҳар қачонгидан ҳам муҳим ва долзарб бўлиб қолмоқда. Эндиликда деҳқончилигимиз ривожини яна янги-янги ерларни ўзлаштиришсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Асрлар давомида ястаниб ётган қақроқ чўлларга сув чиқариб, боғу-бўстонга айлантириш, йирик сув иншоотлари қуриш давр талаби бўлиб қолди. Бу осонликча ҳал бўладиган масала эмас, албатта. Бундай улкан умумхалқ манфаатига молик ишларни амалга ошириш учун билимдон малакали ва ишбилармон кадрлар керак. Зероки, КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми маъқуллаган, узоқ йилларга мўлжалланган Озиқ-овқат программасини бажаришда ана шундай кадрлар муҳим роль ўйнайдилар. Бу эса барча олий ўқув юртларидаги каби бизнинг институтимизда ҳам мутахассислар тайёрлашни муттасил яхшилаш ва такомиллаштиришни тақозо этади.

Институтимиз педагогик коллективи КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Олий мактабни янада ривожлантириш ва мутахассислар тайёрлаш сифатини ошириш тўғрисида»ги қарорини бажара бориб, асосий диққат эътиборни профессионал етук ва кадрларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш сифатини ҳар томонлама яхшилашга, ишлаб чиқариш ва коммунистик қурилиш практикаси билан алоқани мустаҳкамлашга қаратмоқдалар. Кадрларни назарий жиҳатдан пухта билимли ва юксак маҳоратли бўлишларида фанларнинг чуқур ўрганилишини таъминлаш, ўқув планлари ва программаларини такомиллаштириш юзасидан қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусасан, иттифоқимиздаги йирик олий ўқув юртларидан бири бўлган бизнинг институтимиз ҳам ярим асрдирки, партиямиз ленинча аграр сиёсатини изчил бажаришга салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Бугунги кунда институтнинг асосий биноси ва Қарши, Янгиер шаҳарларидаги филиалларида 14,5 минг йигит-қиз билим олмоқда. Студентлар орасида социалистик ва ривожланиб бораётган мамлакатлардан келган ёшлар ҳам анчагина. Ҳозирги пайтда Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги 41 мамлакатнинг 465 фарзанди бу ерда таҳсил кўрмоқда.

Институтда асосан 9 ихтисослик бўйича мутахассис тайёрланади. Ўнинчи беш йилликнинг ўзидагина халқ хўжалигига 7 минг инженер-механик, гидротехник, электрик ва бошқа касб эгалари тайёрланди. Уни битириб чиққан мутахассислар республикамизнинг деярли барча колхоз ва совхозларида, гидроқурилиш объектларида меҳнат қилишмоқда. Кадрларнинг кўпчилиги энди партия ва совет ташкилотларининг таниқли раҳбарлари, қишлоқ хўжалиги илғорлари, истеъдодли илмий ходим ва конструкторлар, замонавий пахта териш машиналарининг бунёдкорларидир. Улар орасида ҳукуматимиз орденлари билан тақдирланган Ленин ва Давлат мукофотларининг, Беруний мукофотининг лауреатлари ҳам анчагина.

Институт партия комитети ва ректоратнинг диққат-эътибори кўпроқ кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишга қаратилган.

Малакали мутахассислар тайёрлашни биз студентларни жамоат ишларига жалб қилишдан, илмий тадқиқотларда актив иштирок этишларини таъминлашдан, уларни билимдон, ишчан коммунистларга бириктириб қўйишдан бошлаймиз. Лаёқатли ёшларни эса кафедраларда илмий ишга олиб қолишга астойдил интилмоқдамиз.

Ҳар томонлама етук кадрлар тайёрлашнинг яна бир муҳим йўли — уларнинг сиёсий ва иқтисодий билимларини оширишдир. Бизда барча педагоглар ўқувнинг у ёки бу тури билан қамраб олинган. Улар институтдаги 3 та халқ университети, 7 та илмий коммунизм мактаби, 6 та назарий семинар, 3 та марксизм-ленинизм ва ёш коммунистлар мактабида билим олишади. Шунингдек, чет эллик ёшларга таълим берувчи педогоглар учун ҳам ойлик семинарлар мунтазам ўтказиб турилади.

Ўқув планлари ва программалари фаннинг бугунги равнақини назарда тутган ҳолда такомиллаштирилмоқда. Барча факультетларда ташкил қилинган назорат комиссиялари ёш педагогларнинг лекциялари мазмуни, савияси билан қизиқиб борадилар. Бунинг натижасида семинар ва лабораториялар иши сифат ва самарадорлиги тобора яхшиланмоқда. Кўпинча дарслар қишлоқ хўжалик корхоналари, колхоз ва совхозларда халқ хўжалик ютуқлари кўргазмасида ўтказилмоқда.

Ўқитишни техник воситалар ёрдамида олиб боришга ҳам жиддий эътибор берилаётир. Кўпчилик кафедралар замонавий ўқув лабораториялари ва асбоб-ускуналар билан тўлиқ жиҳозланган.

Студент-ёшлар Сирдарё ва Жиззах областлари хўжаликларида қишлоқ хўжалиги машиналарини ремонт қилиш, терим мавсумида «зангори кема» штурвалларини бошқариш, ўқув хўжаликларида ирригация тармоқларини ремонт қилиш билан шуғулланадилар. Бу эса улар томонидан ёзилаётган диплом ишларининг сифатини ва аҳамиятини оширмоқда. Ўтган йилнинг ўзида имтиҳон комиссияси томонидан 110 та диплом иши ишлаб чиқаришга жорий этиш учун тавсия қилинганини фикримизнинг далилидир.

Масалан, ремонт технологияси ва уни ташкил қилиш факультетининг студенти Т. Бузруков профессор Е. Т. Бешерин ва доцент К. М. Михайловский бошчилигида тайёрлаган диплом ишида Янгийўлдаги «ДТ-75» трактори учун ихтисослаштирилган устахонани реконструкциялаш ва уни йилига мингдан ортиқ тракторни ремонт қилишга мослаштиришни асослаб берди. Гидромелиорация факультети битирувчиси А. Матниёзов эса профессор Х. А. Аҳмедов раҳбарлигида ҳимоя қилган илмий ишини Хоразм область «Победа» колхозида қўллади. У гидромелиоратив лойиҳа афзалликларини мукаммал равишда кўрсатиб берди.

Институтдаги илмий лабораториялар профессор-ўқитувчилар ва студентларга халқ хўжалиги учун муҳим социал-иқтисодий тадқиқотларда иштирок этиш имконини бермоқда. Булар асосан гидромелиоратив тармоқларни ишга тушириш, механизаторларнинг меҳнат шароитини яхшилаш, пахта териш машиналарини янада такомиллаштириш лабораторияларидир.

Олимларимиз хўжалик шартномалари асосида ҳам кенг миқёсда илмий-амалий изланишлар олиб бормоқдалар. Ўнинчи беш йилликда бундай шартномалар асосида бажарилган тадқиқотлар беш баравар кўпайди ва улар 1 миллион 310 минг сўм фойда келтирдилар.

Институт коллективининг халқ хўжалиги ишлаб чиқариш корхоналари учун яратган янгиликлари эса 24 миллион сўм самара берди. Ана шу ишларда институтдаги 53 кафедранинг барчаси актив иштирок этмоқда.

Янги резервлардан унумли фойдаланиш ҳисобига бир қанча масалалар ҳал этилди. Жумладан, яхши ва аъло баҳоларга ўқиётган талабалар сафи кенгаймоқда, инженер-кадрлар тайёрлаш плани ҳар йили ошириб бажарилмоқда. Ўқув-тажриба хўжалигида «оқ олтин»дан олинаётган ҳосил ҳам тобора салмоқли бўлаяпти. Бу ютуқларимиз учун ўнинчи беш йиллик якунларига кўра институт КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини олди.

Кейинги икки йил мобайнида олти педагог ва студентимиз ҳукуматнинг олий мукофотлари билан тақдирланган бўлса, профессор ва ўқитувчиларимиздан тўққиз киши «Ўзбекистон ССР Халқ маорифи аълочиси», «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими», «Республикада хизмат кўрсатган механизатор» унвонларига сазовор бўлдилар.

Билим даргоҳимиз педагогик коллективи СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилган. Малакали инженер-кадрлар тайёрлашдаги муваффақиятларимизни янада кўпайтириш ва мустаҳкамлаш — ана шу юксак мажбуриятларимизнинг энг асосийсидир. Бу масъулиятли вазифани сидқидилдан бажариш институт ректорати, жамоат ташкилотлари ва бутун коллективнинг эзгу мақсадига айланган. Унинг тўла-тўкис амалга ошишига ишончимиз комил.

С. ИСКАНДАРОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг ректори, профессор.

СССР Транспорт қурилиши министрлигининг Тошкентдаги темир-бетон конструкциялари заводи коллективи ишлаб чиқараётган маҳсулот мамлакатимизнинг ўнлаб қурилишларига етказиб берилмоқда. Корхона ишчи-хизматчилари буюртмаларни муддатидан илгари бажаришни қоида қилиб олишган. Йил бошидан бери пландагидан ташқари ўнларча минг сўмлик маҳсулот тайёрланди.

Суратда: корхона ишлаб чиқариш участкаларининг бирида.

А. Кошкин фотоси. ЎзТАГ.

ЯНГИ ҲАЁТГА ҚАДАМ

Ўзбекистон пойтахтидаги умумий таълим ўрта мактабларини битириб чиқувчиларнинг кўп минг кишилик отряди вакиллари 25 июнь куни эрталаб шаҳарнинг бош майдонига келдилар. Бу ердаги В. И. Ленин ҳайкали ёнида ўн йиллик таълимни битирган ёш авлоднинг янги меҳнат ҳаётига қадам қўйишга бағишланган тантанали линейка бўлиб ўтди. Шаҳар мактабларини битириб чиққан ёшлар совет кишилари катта авлодининг шонли анъаналарини астойдил давом эттиришга, КПСС XXVI съезди Ленин комсомолининг XI съезди мамлакат ёшлари олдига қўйган халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишга муносиб ҳисса қўшишга тайёр эканликлари ҳақида гапирдилар.

(ЎзТАГ).

МИЛЛИОНЕР

ЛАВҲА

РИХСИВОЙ ака одатдагидек тонг бўзармасдан ўрнидан турди. Ташқарига чиқди-ю, ҳайрон бўлиб қолди. Кечқурун осмонда парча булут йўқ, юлдузлар чарақлаб турган эди. Ҳозир бўлса, ҳамма ёқни оппоқ қор босибди. «Барвақтроқ йўлга чиқишга тўғри келади. Бундай шароитда машинани секин, эҳтиётлик билан ҳайдаш зарур». У уйга қайтиб кириб, катта ўғли Собирни уйғотди. Ота-бола нонушта қилишдида, йўлга отланишди. Бу вақтда соат миллари 4 ни кўрсатиб турарди.

Ота-бола оппоқ қорни босиб, Ғазалкент сут заводи ёнидаги автогаражга етиб келишганида, қоровулдан бўлак ҳеч ким йўқ эди. Саломлашгандан сўнг, Рихсивой ака ўзига бириктирилган УАЗ-54 автомашинаси томон йўл олди. Бир зумдан сўнг 64—34 ТШМ номерли сут ташиш автомашинаси катта йўлда Орджоникидзе райони томон елиб борарди. У ўз вақтида кўзланган манзилга етиб келди.

...Рихсивой аканинг автомашина рулини ушлаганига ҳадемай чорак аср тўлади. Армияда шофёрлик курсида ўқиди, ҳарбий хизматдан қайтгач, 2 йил Тошкент тўқимачилик комбинатида ишлади. Аммо бу ишидан сира кўнгли тўлмади. Уни автомашиналар ўзига чорларди. 1959 йилда Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлигига қарашли ихтисослаштирилган автомобиль — транспорт корхоналари бирлашмасининг Ғазалкент филиалига ишга кирди.

Йиллар кетидан йиллар ўтди. Рихсивой ака ўзининг меҳнатсеварлиги, ташаббускорлиги билан коллектив ҳурматини қозонди. 23 йиллик шофёрлик фаолияти мобайнида миллион километрдан ортиқ йўл босди, неча юз минг тонна юкларни жойларга вақтида етказиб берди. Асосийси — шу йиллар мобайнида бирон марта ҳам авария содир қилмади. Бир қанча ёшларга касб сирларини ўргатди.

— Мен шофёрлик касбида техник қаровга кўпроқ диққатимни жалб этаман,— дейди Рихсивой ака,— машинанинг арзимас бузилган ёки винти бўшашган жойларини ҳам ўз вақтида созлашга ҳаракат қиламан. Бу ҳам авариянинг олдини олади, ҳам машинанинг узоқ муддат капитал ремонтсиз ишлашини таъминлайди.

Ана шундай фидокор шофёрларнинг жонбозликлари туфайли Ғазалкент сут заводи коллективи съездлар йили план ва мажбуриятларини ошириб бажаради. 3290 минг сўмлик ўрнига 3466 минг сўмлик сут ва сут маҳсулотлари реализация қилинди. Бу 1980 йилдагига нисбатан 301 минг сўмлик кўп. Бунда Рихситилла Алмаҳаматов бошчилик қилаётган автоколонна шофёрларининг ҳиссаси салмоқлидир.

— Автоколоннамизда Рихсивой Исаевдан ташқари Бакир Норметов, Раҳимжон Галавиддинов, Анатолий Гаврилов сингари ўз касбининг моҳир усталари кўп,— дейди Т. Алмаҳаматов,— улар ўз вазифаларини сидқидилдан бажариб районимизнинг юқори зонадаги қишлоқлари аҳолисидан йиғилган сутни сут заводига ўз вақтида етказиб бермоқдалар. 11 та сут ташийдиган автомашина билан кунига ўртача 200 центнер сут манзилларга элтилмоқда. Энг оғир ҳисобланган участкада эса Р. Исаев намуна кўрсатиб ишламоқда.

Ҳар куни эрталабки соат 4—5 ларда йўлга отланган Рихсивой ака Байтқўрғондаги сепарат пунктига соат 6—7 ларда етиб келади. 3356 литр сутни олиб, ортига қайтади. Кечки пайт яна у томонга йўл олади. Шу тариқа кунига 6,5 тоннадан ортиқ маҳсулотни сут заводга етказиб бермоқда.

Рихсивой ака ишчан, ўз касбини моҳир устаси бўлиш билан бирга саккиз фарзанднинг меҳрибон отаси ҳамдир. Унинг барча фарзандлари ўзи сингари меҳнатсевар. Тўнғич ўғли Собир отаси йўлини тутиб, шу автоколоннада шофёр бўлиб ишлаяпти. Иккинчи фарзанди Санобар эса онаси Турсуной опа изидан бориб, Ғазалкент консерва заводида меҳнат қилмоқда. Садир Совет Армияси сафида йигитлик бурчини ўтамоқда. Қолган фарзандлари эса мактабда билим олишяпти.

Миллионер шофёр Рихсивой акага яна бир неча миллион километрларни босиб ўтишига тилакдошмиз!...

А. ИБРОҲИМОВ.

ҚИШЛОҚ НОВАТОРЛАРИ

«Узгоскомсельхозтехника» Оққўрғон район бирлашмаси райсельхозтехника бош инженери Исмат Муратов ва Султон Сегизбоев номли совхоз бош инженери Нодир Бердиқулов лойиҳаси асосида тайёрланган культиваторлар Оққўрғон районидаги колхоз ва совхозларнинг пахта далаларига чиқарилди. Бундай культиваторлар «МТЗ-80» маркали тракторларга ўрнатилади. Шундай культиваторлар ёрдами билан тупроқни 35 сантиметр чуқурликкача ишлаш мумкин.

Тупроқнинг чуқур юмшатилиши ўсимликнинг илдиз системасига ҳаво ва иссиқликнинг яхши кириб боришига, суғориш сифатини оширишга ёрдам беради, ҳосилга-ҳосил қўшиш ва ғўзаларнинг барвакт пишиб етилишига эришиш имконини яратади. Қишлоқ новаторлари яратган бу культиватор ишлатиш учун қулай, вазни эса одатдаги агрегатлардан 70 килограмм камдир.

Район далаларида ҳозир 35 та ана шундай культиватор ишлаб турибди. Султон Сегизбоев номли совхоздан механизатор Фозил Аҳмедов, «Оққўрғон» совхозидан механизатор Михаил Ковешников ва бошқалар ана шундай культиваторлар ёрдами билан бир кунда 12 гектаргача бўлган майдонга ишлов берадилар. Бу эса нормада белгиланганидан анча кўпдир.

Район устахоналарида яна 50 та янги культиватор тайёрланмоқда. (ЎзТАГ).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ПРАГА. Чехословакиянинг «Эксико» ташқи савдо жамияти бу йил Совет Иттифоқига энг кўп — 34 миллион жуфтдан зиёд пойабзал етказиб беради.

Чехословакия пойабзалчиларининг маҳсулоти совет харидорларининг катта талаби ва зўр эътиборини қозонган. Чехословакиядаги энг катта пойабзал комбинатлари — «Свит», «Сазаван», «Ботана» ва бошқа комбинатларнинг усталари ишлаб чиқарган маҳсулот ўзининг чиройлилиги, қулайлиги ва мода талабларига мувофик келиши билан ажралиб туради. Чехословакия модельерлари бизнинг мамлакатимизда бир неча марта бўлиб, харидорларнинг талаби ва таклифларини ўргандилар, олиб келинган пойабзаллар намуналарини муҳокама қилдилар.

● ЛОНДОН. Матбуот учун кўпайтирувчи техника ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқарадиган «Гестетнер» компаниясининг маъмурияти меҳнаткашларни яна ишдан бўшатишини эълон қилди. Фирма раҳбарлари компаниянинг Лондоннинг шимолидаги Тоттенхаму районида жойлашган асосий заводида ишлайдиган 500 ишчини ишдан маҳрум қилишни мўлжалламоқда.

Расмий маълумотларга кўра, Буюк Британияда ишсизлар 3,06 миллион кишига етган ва тобора кўпаймоқда.

● ТУНИС. Бу ерда араб мамлакатлари ташқи ишлар министрларининг фавқулодда конференцияси ишламоқда. Конференция Исроилнинг Ливанга қарши агрессияси тўғрисидаги масалани муҳокама этиш учун Фаластин Озодлик Ташкилотининг талаби билан ўтказилмоқда. Конференция қатнашчилари Исроилнинг Ливан ва Фаластин халқларини қирғин қилишга чек қўйиш йўллари ва воситаларини кўриб чиқадилар, агрессияни бостириш ишида ягона умумараб стратегиясини ишлаб чиқадилар.

Ташқи ишлар министрлари араб мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқларининг фавқулодда кенгашини чақириш тўғрисидаги масалани ҳам муҳокама қиладилар.

● ВАШИНГТОН. АҚШда ўтган ойда ишсизлар армияси 100 минг кишидан зиёд кўпайди. Экономика ва молия соҳасидаги статистика тадқиқотлари билан шуғулланувчи «миллий ишлар бюроси» ташкилотининг докладида шу ҳақда хабар қилинади. Докладда таъкидланадики, ишлаб чиқаришнинг қисқариши ҳамда мамлакатда чуқурлашиб бораётган иқтисодий тушкунлик шароитларида рақобат курашига дош беролмаётган корхоналарнинг ёпилиши ишсизликнинг жадал кўпайишига асосий сабаб бўлмоқда.

(ТАСС, 28 июнь).

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ РАҲБАРИНИНГ БАЁНОТИ

ЖЕНЕВА, 27 июнь. (ТАСС). Стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш тўғрисида Совет-Америка музокараларида қатнашмоқ учун СССР делегацияси бугун бу ерга келди. Совет делегациясининг раҳбари В. П. Карпов аэродромда қуйидаги баёнотни берди:

СССР делегацияси стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш тўғрисида АҚШ делегацияси билан музокаралар олиб бориш ва шу тариқа СҚЧ-1 ва СҚЧ-2 аҳдлашувларида бошлаб берилган тинчлик иши учун ҳаётий муҳим бўлган жараённи давом эттирмоқ мақсадида Женевага келди.

СССР халқларни ядро хавфидан ҳалос этиш, ер юзида барча халқлар учун тинч келажакни таъминлаш мақсадида ўзига боғлиқ ҳамма ишларни қилишга интилмоқда. Совет Иттифоқининг ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисидаги баёноти дарҳақиқат тарихий аҳамиятга эгадир. БМТ Бош Ассамблеясининг қуролсизланишга бағишланган иккинчи махсус сессиясига Л. И. Брежнев йўллаган мактубда шу ҳақда айтилган эди. Башарти ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатлар ҳам СССРдан ўрнак олганларида, ядро урушининг бошланиши эҳтимоли аслида тугатилган бўлар эди.

Совет давлатининг ана шу баёноти стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш юзасидан олиб бориладиган музокаралар учун ҳам жуда катта ижобий омил бўлиши лозим.

СССР делегацияси музокараларда халқаро барқарорликни мустаҳкамлашга, тинчлик манфаатларига хизмат қиладиган қарорни ишлаб чиқишга эришиш топшириғини олган. Совет-Америка аҳдлашуви стратегик қуролларни миқдор жиҳатдан жиддий қисқартиришни ва айни вақтда шу қуролларни сифат жиҳатидан такомиллаштиришни самарали чеклашга эришишни кўзда тутишини Совет Иттифоқи ёқлаб чиқмоқда.

Музокараларнинг муваффақиятли ўтиши учун ҳар икки томоннинг куч-ғайрат сарфлаши талаб этилади, албатта. Шу боисдан ишнинг бошиданоқ бу музокараларни тўғри йўлга солиш ғоят муҳимдир. Музокараларга шайликни эълон қилишнинг ўзи камлик қилади, энг муҳими — бу музокараларда ўзаро мақбул салмоқли аҳдлашувларга эришиш учун амалий иш олиб боришдир.

СССР делегацияси конструктив ва собитқадамлик билан иш олиб боришга тайёр. Бинобарин, биз аминмизки, Америка томони ҳам аҳдномани ишлаб чиқишга чинакам интилиб, тенглик ва баббаравар хавфсизлик принципига тўла даражада асосланганда, томонларнинг қонуний манфаатларини ҳисобга олганда стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш тўғрисидаги музокаралар жаҳон жамоатчилигининг шу музокаралардан кутган орзу-умидлари оқланган бўлур эди.

Пировардида меҳмондўстлик учун Швейцария ҳукуматига, Кантон ва Женева шаҳри маъмурларига ва аҳолисига миннатдорчилик изҳор этишни истардим. Стратегик қуролларга алоқадор бўлган Совет-Америка музокараларида СССР делегацияси ҳамиша ана шундай меҳмондўстликдан фойдаланмоқда.

ЮГОСЛАВИЯ КОММУНИСТЛАРИНИНГ СЪЕЗДИДА

БЕЛГРАД, 27 июнь. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун Югославия Коммунистлар Союзи XII съездининг делегатлари олтита комиссияда ишлаб, ЮСФРни бундан буён ҳам социалистик ривожлантиришнинг асосий йўналишларини муҳокама қилдилар. Улар ўз эътиборларини республиканинг социал тараққиёти, унинг халқ хўжалигини барқарорлаштириш, ўз-ўзини бошқаришнинг сиёсий системасини такомиллаштириш, социалистик демократияни чуқурлаштириш, жамиятда коммунистлар союзининг етакчилик ролини ошириш билан боғлиқ масалаларга қаратдилар. ЮКС билан ЮСФРнинг тинчлик ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган ташқи сиёсат фаолияти масалалари муҳокамада катта ўрин эгалламоқда.

Комиссияларда сўзга чиқаётган делегатлар бажарилган ишларнинг натижаларини танқидий нуқтаи-назардан таҳлил қилиб, иқтисодий тараққиёт проблемаларини ҳал этишга, хўжалик юритиш самарадорлигини оширишга кўмаклашувчи конкрет таклифларни киритмоқдалар. Улар «иқтисодий барқарорлик узоқ муддатли программасининг асосий йўналишлари» ва «пулнинг қадрсизланишига қарши программа» деб аталган ҳужжатларга ижобий баҳо бермоқдалар.

Нотиқлар мамлакатнинг иқтисодий аҳволи ҳамон мураккаб ҳолда қолаётганлигини таъкидламоқдалар. Халқ хўжалигининг айрим тармоқларини ривожлантиришда уйғунсизлик ҳали ҳам ўз таъсирини ўтказмоқда, ташқи қарз ҳам катта, пулнинг қадрсизланиши тўхтатилгани йўқ, ташқи савдо структураси зарур талабларга мос бўлиб тушмаяпти. Буларнинг ҳаммаси аҳолининг турмуш даражасига салбий таъсир ўтказмоқда.

Сўзга чиққан нотиқларнинг таъкидлашича, экономикани барқарорлаштириш узоқ муддатли программасининг амалга оширилиши — партиянинг келгуси даврдаги ғоят муҳим вазифасидир. Мана шу программани муваффақиятли равишда амалга ошириш учун, деб таъкидлашди коммунистлар, партия органлари ва ташкилотлари Югославия жамиятида ЮКСнинг авангардлик ролини мустаҳкамлаш учун изчиллик билан кураш олиб боришлари, барча меҳнаткашларнинг куч-ғайратини мамлакатнинг иқтисодий ва сиёсий ривожлантириш проблемасини тез ҳал этишга сафарбар қилишлари зарур. Кўпгина делегатлар иқтисодий барқарорликнинг асосий йўналишлари юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқишни имкони борича тезроқ тугаллаш ҳақидаги талабни ўртага қўйдилар.

Коммунистлар комиссияларда сўзга чиқиб, ЮКС сафлари бирлигини мустаҳкамлаш, демократик централизм принципини изчиллик билан рўёбга чиқариш зарурлигини уқтириб ўтмоқдалар. Улар партия қурилишининг ана шу асосий принципидан воз кечиш, Югославия Коммунистлар Союзини заифлаштириш ва уни парчалаб ташлаш йўлидаги уринишларга қарши курашни кучайтириш муҳим эканлигини таъкидламоқдалар.

Комиссиялардаги мунозара коммунистлар партия олдида турган вазифаларнинг муҳим эканлигини тушунганликларини кўрсатмоқда.

ЮКС XII съезди ўз ишини давом эттирмоқда.

М. АБЕЛЕВ,
И. МАСЛЕННИКОВ.

Тошкент «Агрегат» заводида мураббийчилик ҳаракати тобора кенг қулоч ёзмоқда. Тажрибали ишчилар ўзларининг бой тажрибаларини ёшларга қунт билан ўргатиб, коллектив меҳнат ютуқлари янада салмоқли бўлишини таъминламоқдалар. Завод ишчиси Ҳусан Гумаргалиев ана шундай ветеран мураббийлардан саналади. У смена топшириқларини 160—170 процентга етказиб адо этмоқда. Суратда: Ҳ. Гумаргалиев [ўнгда] ишчи Ю. Идяшов билан суҳбатлашмоқда.

В. Сироткин фотоси.

ҲАМ СУРЪАТ, ҲАМ СИФАТ

«Ташоблколхозстрой» трестининг 83-кўчма механизациялашган колоннасида Валерий Вдовин ва Ашур Муродов бошлиқ бригадалар объектларни барвақт фойдаланишга топширишлари билан яхши ном қозонганлар. Графикдан ўзиб барпо этилган бинолар кўпинча давлат комиссияси томонидан «аъло» ва «яхши» баҳолар билан қабул қилиб олинади.

Яқинда Бўка районидаги Карл Маркс номли колхозда бригадалар бир неча турар-жой биноларини ҳамда 200 қорамолга мўлжалланган молхонани фойдаланишга топширди. Бу объектлар қурилиши ҳам муддатидан анча барвақт ниҳоясига етказилди.

Бу икки бригада ўзаро мусобақа асосида иш юритиб беш йилликни уч йилда бажаришга қарор қилганлар.

М. ЗАРИПОВ.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● МЕХИКО. Халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш системасини ривожлантириш Никарагуа ҳукуматининг мамлакатни тиклаш планида биринчи ўринда турибди. Никарагуа маориф министри К. Туннерман бу ерда шуни гапирди. Бизнинг халқимиз, деб таъкидлади у, миллий экономикани тиклашга ғоят катта куч-ғайрат сарфлаш билан бирга омон қолган сомосачи тўдаларнинг агрессив ҳужумларига қаршилик кўрсатиб туришга ҳам мажбурдир.

Министр халқ маорифини ривожлантиришдаги муваффақиятларни қайд этиб, ҳозиргача никарагуаликлардан 500 мингдан кўп киши ўқиш ва ёзишни ўрганиб олганлигини уқтирди. Мамлакатда саводсизлик даражаси 60,8 процентдан 12,3 процентга тушди.

● ТОКИО. Бу ерда Япония тинчлик комитетининг икки кунлик съезди тугади. Съезд ишида урушга қарши оммавий ташкилотларнинг, мамлакатдаги тараққийпарвар сиёсий партияларнинг вакиллари иштирок этдилар. Сўзга чиққан нотиқлар тинчлик учун, ядро ҳалокатининг олдини олиш учун курашни кучайтириш зарурлигини таъкидладилар. Р. Рейган маъмурияти ўтказаётган милитаристик тайёргарликларни кучайтириш сиёсатини кескин танқид қилдилар.

● АДДИС-АБЕБА. Эфиопиянинг «Эфиопиэн эйрлайнз» авиакомпанияси қошидаги гражданавиацияси мактабида 900 дан кўп малакали мутахассис тайёрланди. Граждан авиацияси мактабини битириб чиқувчилар орасида Эфиопия гражданларидан ташқари, Зимбабве, Жибути, Сейшел ороллари, Уганда, ЯХДРдан келган йигитлар ҳам бор. Улар ҳозирги вақтда Африка ва бошқа қитъаларнинг кўплаб авиалинияларида ишламоқдалар.

(ТАСС, 28 июнь).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАЙ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЧОРВАДОР

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» РЕДАКЦИЯСИ ҲУЗУРИДАГИ ЖАМОАТЧИ ЧОРВАЧИЛИК СОВЕТИНИНГ МАХСУС ГАЗЕТАСИ (№ 6)

МАҲСУЛДОРЛИК МАНБАЛАРИ

● НАСЛЛИ МОЛ — АСЛ МОЛ
● БИР СИГИРДАН 4 МИНГ КИЛОГРАММ СУТ
● КУНИГА ОЛТИ МАРТА КЎК МАССА
● СОҒИН СИГИРЛАР ПАРВАРИШИ ҚЎЛЛАНМА АСОСИДА

●

РАЙОНИМИЗДА сут етиштириш йил сайин бир маромда кўпайиб боряпти. Ўнинчи беш йилликнинг бошида 8200 тонна сут етиштирилган бўлса, ўн биринчи беш йилликка келиб, бу рақам 13 минг тоннага етай деб қолди.

Хўш, бунга қандай қилиб эришилмоқда?

Аввало, шуни айтиш керакки, бизда соғин сигирлар подаси районлаштирилган қора-ола зотли сермаҳсул моллардан ташкил топган. Уларни сутчиликка ихтисослаштирилган ферма ва комплексларда боқишга ўтилган. Бунинг аҳамияти шундаки, мослаштирилган ферма ва комплексларда сигирларни соғиш, зооветеринария талаблари асосида парвариш қилиш учун барча шарт-шароитлар мавжуд. Шу йўл билан ўтган йили сигирлар маҳсулдорлигини 3900 килограммга етказдик.

Эришилган юксак натижа юбилей йили учун оширилган мажбуриятлар қабул қилишимизга тўла асос бўлди. Бу йил ҳар бош сигирдан камида 4 минг килограммдан сут соғиб оламиз ва жами 14970 тонна сут етиштирамиз. Айни кунларда районимиздаги барча ферма ва комплексларда юксак мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун қизғин кураш давом этяпти.

Биз асосий эътиборни сигирлардан ёз ойларида мумкин қадар кўпроқ сут соғиб олишга қаратмоқдамиз. Сабаби —ёз ойларида озуқа рациони асосан кўк массадан иборат бўлади.

Районимиз хўжаликларида беда ва бошқа оралиқ экинларини конвейер усулида ўриб, молларга кўк ҳолида едириш яхши йўлга қўйилган. Бундан ташқари сабзавот майдонлари ва йўл ёқаларидаги, ариқ-зовурларнинг бўйларидаги турли хил бегона ўтлар ҳамда барра қамишлар ҳам ўриб олиниб, озуқа цехларида қайта ишланмоқда ва асосий кўк массага аралаштирилиб, молларга берилмоқда.

Масалан, К. Маркс номли, Навоий номли, «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозларида, Абдураҳмонов номли совхозда бу тадбирни кенг қўллаш натижасида сигирлардан соғиб олинаётган сут кескин кўпайиши билан бирга сифати ҳам яхши бўлмоқда. Текширишлардан маълум бўлдики, қамиш ва бошқа ўтлар таркибида қорамоллар учун керакли бўлган қамиш ва оқсил моддалари кўп бўлар экан. Шунинг учун ҳам беш ой ичида бу хўжаликларда ҳар бир сигирдан 1800—1900 килограммдан сут соғиб олинди.

Албатта, озуқани далалардан келтириб охурига солган билан сигирларнинг сути кўпайиб қолмайди. Бунинг учун аввало ем-ҳашакнинг ширали, хушхўр бўлишини таъминлаш керак бўлади. Биз ҳар куни молларга 5—6 марта кўк масса, 3 марта озуқа аралашмаси бераётирмиз. Агар кўк ўт сигирнинг сутини кўпайтирса, озуқа аралашмаси сутнинг ёғлилик даражасини оширади.

Хўжаликларимизда иложи борича кўк массани ҳар соғим учун алоҳида ўриб, тўғри даладан келтирилади. Баъзи жойларда бир кунга етадиган миқдордаги кўкат эрталаб ўриб қўйилади. Бироқ, бунда кўп нарса ютқазиш мумкин. Биринчидан, эрталаб ўрилган озуқанинг кечгача сифати бузилади. Иккинчидан, сигирлар учун ниҳоятда зарур бўлган каротин моддаси камайиб кетади.

Районимизда соғин сигирларни парвариш қилиш учун махсус қўлланма ишлаб чиқилган. Ҳар бир колхоз ва совхозда ана шу қўлланма асосида иш олиб борилаётир. Шу туфайли ўтган беш ой ичида 5614 тонна сут етиштирилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 391 тонна кўпдир. Ҳозирги кунда айрим пешқадам хўжаликларда ҳар бош сигирдан кунига 15—16 килограммдан сут соғиб олинмоқда.

Н. ИСМАТИЛЛАЕВ,
Тошкент район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бош зоотехниги.

РЕДАКТОР КОЛОНКАСИ

СИФАТЛИ СУТ КЎПАЙСИН

БУ ЙИЛ ОБЛАСТИМИЗ чорвадорлари давлатга 155 минг тонна сут топшириш мажбуриятини олганлар. Бу мажбуриятнинг муваффақиятли бажарилиши кўп жиҳатдан ёз ойларида сигирларни парвариш қилиш, соғиш ишларини тўғри ташкил этишга боғлиқдир. Чунки, бу даврда сигирларни бой рацион билан боқиш имкониятлари мавжуд. Йиллик соғиб олинадиган сутнинг 30—35 проценти ёз ойларига тўғри келади.

Илғор хўжаликлар, масалан, Калинин районидаги «Хасково» совхози, Янгийўл районидаги «Коммунизм», Тошкент районидаги Навоий номли колхозлар ёз фаслида сигирлардан кўплаб сут соғиб олишга эришмоқдалар. Айниқса, Тошкент райони чорвадорларининг тажрибаси ибратлидир. Бу районда сабзавот қолдиқлари ва барра қамишлар кўк массага қўшилиб, молларга едирилмоқда.

Улар эришаётган ютуқларда ҳеч қандай «сир» йўқ. Ҳар бир молбоқар, сут соғувчи унумли меҳнат қилишга эришади. Сигирлар группаларга ажратилиб боқилади. Биринчи туққан ғунажинлар тажрибали сут соғувчиларга бириктилади. Сутдан чиққан сигирларга махсус рацион белгиланади.

Афсуски, айрим колхоз ва совхозларда ёз даврида сигирларни парвариш қилишнинг технологиясига тўла риоя қилинмаяпти. Натижада маҳсулдорлик камайиб кетяпти.

СССРнинг Озиқ-овқат программасида сут сифатини яхшилашга алоҳида эътибор берилган. Буни ҳамиша ёдда тутайлик. Ёз фасли — сутни кўпайтириш учун соз фаслдир. Бу фаслнинг имкониятларидан тўла фойдаланиш учун ҳар бир чорвадор, молбоқар кунт ва ихлос билан меҳнат қилиши лозим. Хўжалик раҳбарлари, айниқса, мутахассислар сигирларни озиқлантириш, фермаларда кун тартибига риоя қилиниши устидан назоратни кучайтиришлари лозим. Сут соғувчилар учун зарур шароитларни яратиб бериш керак. Бу ерда ҳам дала шийпонларида бўлганидек, дам олиш хоналари, душхоналар ишлаб турсин. Иссиқ овқат ташкил қилиниши даркор.

2-бет

ТАЖРИБАЛАРИМИЗНИ УРТОҚЛАШАМИЗ

САБЗАВОТ ЧИҚИНДИСИ— ОЗУҚА ЦЕХИГА

ЮБИЛЕЙ йилининг биринчи ярми тугади. Ўтган ойлар чорвадорларимиз учун зарбдор меҳнат, ютуқларга бой давр бўлди. Ярим йилликни чорвачилик маҳсулотлари етиштириш соҳасидаги асосий кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли якунладик. Масалан, давлатга гўшт топшириш йиллик плани муддатидан илгари бажарилди. Шу кунгача 26 тонна гўшт сотилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10 тонна кўп демакдир.

Бу йил ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилиб, меҳнат беллашувини авж олдирган чорвадорларимиз соғин сигирларнинг маҳсулдорлигини ошириш ва ялпи сут етиштиришни кўпайтириш соҳасида аввалги йилдагига нисбатан сезиларли даражада ўсишни таъминладилар. Юбилей йилида план бўйича 400 тонна сут етиштиришимиз керак. Ўтган олти ой ичида эса қабул пунктларига 215 тонна сут етказиб берилди. Соғин сигирларнинг шу даврдаги маҳсулдорлиги ўтган йилдагидан 140 килограмм кўпайиб, 1900 килограммга етди.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш суръатининг бундай жадал ўсиши фермадаги ишларни оқилона ташкил этиш ҳисобига бўлаётир. Айниқса, ички резервларни излаб топиш ва бу имкониятлардан тўла фойдаланиш ҳаракати асосий меҳнат шиорига айланган. Чунки, бундай резервлар оз эмаслиги дастлабки кунларданоқ кўзга яққол ташланиб қолди. Шулардан асосийси озуқа турларидан рационал фойдаланишдир.

Ёз ойларида сигирлар сутининг кўпайиши уларни қиш мавсумида қандай боқишга ҳам маълум даражада боғлиқ эканлигини синовдан ўтказдик. Биз қишда озуқа аралашмаси тайёрлаб, уни албатта буғлаб, ҳар хил витаминлар билан бойитиб, сўнгра молларга беришни йўлга қўйдик. Шунинг учун ҳам қишлов муваффақиятли ўтди. Моллар қишдан семиз ва маҳсулдор бўлиб чиқди.

Ҳозирги кунда кўкка ўрилаётган бедага сабзи, лавлаги ва карам баргларини майдалаб, аралаштириб бераяпмиз. Бу эса сутни кўпайтириш билан бирга кўк бедани тежаш, ундан кўпроқ сенаж ва пичан тайёрлаш имконини бераётир. Колхозимиз территориясидаги қамишларни ҳам вақти-вақти билан ўриб, беда кўк массасига қўшиб сенаж бостирилмоқда.

Ана шундай йўллар билан кўк массани кўпайтириб, соғин сигирларни илгариги 3—4 марта ўрнига, энди суткасига камида 6 марта озиқлантиряпмиз. Кўк масса тунда уч марта молларга берилмоқда. Бундан ташқари биз эндиликда сигирларни бир кеча кундузда уч марта соғишни ташкил этдик. Ана шу тадбирларнинг ҳаммаси бугунги кунда ҳар бош сигирдан ўртача 9—10 килограммдан сут соғиб олиш имконини бераётир.

Чорвадорларимиз бу йил соғин сигирлар маҳсулдорлигини ўтган йилдагига нисбатан 700 килограммга ошириб, 4200 килограммга етказиш учун курашни қизғин давом эттирмоқдалар.

Ж. АҲМЕДОВ,
Калинин районидаги Куйбишев номли колхоз фермасининг мудири.

МОЛНИ ЯЙРАТИБ БОҚИНГ

МЕН қарамоғимдаги сигирларни йил бўйи фақат бир вақтда, бир хил усулда соғаман. Аммо, ёз бошланиши билан уларнинг сути 20 процентгача кўпаяди. Тажриба базамизга ҳунар ўргангани келаётган ёшларнинг кўпчилиги бунинг сири билан қизиқишади. Аслида ҳеч қандай сир йўқ. Мен сигирларни яйратиб боқишни одат қилганман.

Боқимимда 172 бош сигир бор. Шундан 160 таси соғилади. Ҳар куни эрталабки соғиндан сўнг ана шу катта подани фермамиздан икки чақиримча наридаги яйловга ҳайдаймиз. Сигирлар кун исигунча шу ерда ўтлайди. Соат ўн иккидан сўнг улар фермадаги усти ёпиқ салқин бостирмалар остида сақланади. Ҳавонинг тафти қайтгач, яна яйловга олиб чиқилади.

Кўриниб турибдики, бундай тартибда моллар яйраб ўтлайди. Мунтазам ҳаракатда бўлгани учун истеъмол қилган озуқаси тўла ҳазм бўлади, демак сути кўпаяди.

Бу ерда масаланинг иккинчи муҳим томони ҳам бор. Биз яйлов деб атаётган 60 гектарлик лалми ерга беда, сули, ўтлоқларда ўсадиган ва бир неча марта ўриб олинадиган райграс, маймунжонсимон ўсимликлар туркумига кирадиган ежа ва бошқа ўт уруғлари аралаштириб сепилган. Бу озуқаларнинг ҳаммаси хушхўр ва тез ҳазм бўлади. Сигирлар куннинг салқин пайтларида ана шу табиий ўтларга тўйиб, яйраб юрадилар.

Менинг соғувчи сифатидаги вазифам эса, жониворларга меҳр билан муносабатда бўлиш, уларни ҳар куни ана шундай яйратиб боқиш ва соғиш режимига риоя қилишдан иборатдир. Иш шу тартибда олиб борилаётгани туфайли ҳар бир сигир кунига 18—20 килограммдан сут беряпти. Ҳозиргача эса ҳар бош сигирдан 2550 килограммдан сут соғиб олдим. Йил охиригача бу кўрсаткични 5100 килограммга етказаман ва давлатга 877 тонна юқори сортли сут топшираман.

А. ЧУДНАЯ,
«Красний водопад» экспериментал базаси сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофотининг лауреати.

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

● ЁЗ ОЙЛАРИДА соғин сигирларни бир кеча кундузда 5—6 марта янги ўрилган 10—12 килограмм кўк беда бериб боқилса, айниқса, куннинг салқин пайтида икки марта озиқлантирилса, уларнинг сути кескин кўпаяди.

● ПИВО ВА ВИНО заводлари чиқиндиси (барда) ҳам сигир сутини 10—15 процент кўпайтиради. Шунинг учун виночилик саноати корхоналаридан барда ташиб беришни йўлга қўйиш лозим.

● ОЗУҚА турларига минерал моддалар, ош тузи ва ҳар хил микроэлементларни қўшиб бериш мол организмида озуқа хазм бўлишини 7—8 процент оширади. Бу сутнинг кўпайишига олиб келади. Сигирларнинг бир кунлик озуқа рационига 50—60 грамм фосфат, 80 грамм ош тузи қўшиш яхши самара беради.

● СИГИРЛАР ёз ойларида бир кеча-кундузда ўртача 60—80 литр сув ичиши керак. Айниқса, совуқ сув улар иштахасини очади. Натижада озуқани нушхурдга чиқармай тўла истеъмол қилади ва сутини кўпайтиради.

● АГАР СИГИРЛАР ёзнинг иссиқ кунларида очиқ жойда қуёш нури остида кўпроқ қолиб кетса, уларнинг сути 10—15 процент камаяди, сифати ҳам бузилади. Шунинг учун соғин сигирлар кундуз кунлари соя-салқин жойларда сақланиши керак.

● ЁЗ ОЙЛАРИДА сигирларни вақти-вақти билан чўмилтириб туриш катта аҳамиятга эга. Уларни чўмилтириш учун махсус мосламалар бўлмаган фермаларда ДУК ва ОДН механизмларидан фойдаланиш мумкин.

● СИГИРЛАРНИ ҳар доим сутканинг маълум вақтларида соғишни қатъий одат қилиш лозим. Агар бу тартиб бузилса, сигирлар сути 7—10 процент камаяди. Кўп сут берадиган сигирларни бир суткада уч марта соғишни йўлга қўйиш лозим.

3-бет

СИГИРЛАРНИНГ МАҲСУЛДОРЛИГИНИ ОШИРИШ—СУТ ВА СУТ МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШНИНГ БОШ ЙЎНАЛИШИДИР.

(СССРнинг Озиқ-овқат программасидан).

КЎК МАССАНИНГ КОНИ

Мутахассислар маслаҳати

СИГИРЛАРНИНГ сутини кўпайтиришда ҳеч қандай озуқа тури кўк массага тенг келолмайди. Демак, соғиладиган молларни янги ўрилган озуқа билан кўпроқ муддат таъминлаб туриш ялпи сут етиштиришни анча кўпайтириш имконини беради. Ўзбекистон чорвачилик илмий тадқиқот институти олимлари кейинги йилларда бу соҳада самарали изланишлар олиб бормоқдалар. Натижада оралиқ ва аралаш озуқа экинларининг янги-янги навлари яратилиб, бир қатор хўжаликларда муваффақият билан синовдан ўтмоқда.

Тожикистондан келтирилган сорғонинг янги «Вахш-10» нави Коммунистик районидаги Свердлов номли, Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхозларда экилиб, синаб кўрилди. У анча кечикиб, яъни оралиқ экинлар ўриб олингандан сўнг экилганлигига қарамай, кутилганидан ҳам мўл ҳосил берди. 3—3,5 ўримда гектаридан 1200—1400 центнердан кўк масса олинди.

Бу йил шу навли сорго Ғалаба районидаги Киров номли ўқув хўжалигининг 4-бўлимида 14 гектар майдонга экилди. Бўйи 2—2,5 метрга етганида ўриб олиниб, силос бостирилди. Гектаридан олинган силосбоп кўк масса 600 центнерни ташкил этди.

Ўримдан сўнг тезда культивация ўтказилиб, озиқлантирилди ва суғорилди. Шундай қилинганда экин яна 25—30 кунда ўримга келади. Демак, бу йил соргони камида 4—5 марта ўриб олиш мумкин. Ана шунда ҳар гектар майдондан ўриб олинадиган кўк масса 1700—2000 центнерга етади.

Бундан ташқари сорғода шакар моддаси кўп бўлиб, сигирлар сутини кўпайтиради ва ёғлилик даражасини оширади. Унинг 100 килограмм кўк массасида 22 килограмм озуқа бирлиги бор. Маккажўхорида эса 18 килограммни ташкил этади.

М. ПИРМЕТОВ,
М. РАЖАБОВА,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидатлари.

Суратларда: Киров номли ўқув хўжалигининг илғор соғувчилари Галия Шабдарова (чапда) билан Зуҳра Қобиловалар; янги нав сорго кўк массасини ўриб, молларга тарқатиш жараёни акс эттирилган.

А. Абалян фотолари.

4-бет

ГАПНИ ГАПИР УҚҚАНГА...

ЭРТА КЎКЛАМДА оғзи кўкка теккан мол сутини кўпайтиради. Буни ҳар йили ўз кўзимиз билан кўриб келяпмиз. Аммо, ширали кўк озуқа бисёр бўлган пайтда сигирнинг сути камайиб кетса, ошдан тош чиққандек, кишининг асабига тегар экан. Бекобод районидаги Ойбек номли совхоздан ана шундай нохуш хабар келганда кўнглимиз ранжиганди.

Беданинг биринчи ўрими аллақачон тугаб, иккинчи ўрими яримлаб қоляпти-ю, фермада сутнинг кўпайишидан ҳамон дарак йўқ. 283 бош соғин сигирдан ҳар куни олинаётган сут 2000 килограммдан ошай демайди. Бу аҳволда мажбурият у ёқда турсин, давлат плани ҳам ўлда-жўлда қолиб кетади-ку! Совхоз раҳбарлари, мутахассислари қаёққа қараяптилар? Ҳар бош сигирга бир гектардан кўпроқ эски бедазор тўғри келади. Шунча майдондан ўриб олинаётган кўк беда, наҳотки, сигирлар сутини кўпайтириш учун етарли бўлмаса?

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг чорвачиликни ривожлантириш тадбирларининг бажаришини контрол қилувчи доимий ҳаракатдаги комиссияси йиғилишида ана шу ҳақда қизғин гап бўлди. Хўжалик раҳбарлари, ферма мутахассислари қилаётган ишларига яраша «баҳо» олдилар.

Орадан бир ҳафта ўтди. Хўш, совхоз чорвадорлари юз берган аҳволдан тўғри хулоса чиқариб олдиларми? Ишни жонлантириб, сутни кўпайтириш чораларини кўрдиларми?

Бу саволларимга жавоб олиш учун яқинда совхоз чорвадорлари ҳузурида бўлдим. Гапнинг очиғини айтганда фермада ўзгариш бор. Бедани ўриш, молларни кўк масса билан боқиш бироз яхши йўлга қўйилибди. 6 та КИР-1,5 агрегати эртадан кечгача тўхтамай, беда ўряпти. Транспорт трактори бедазор билан ферма ўртасида тинимсиз қатнаяпти. Ҳар куни 17—18 тележка кўк масса ўрилиб, шундан 12—13 тележкаси 5 маҳал молларга берилмоқда. Қолгани озуқа цехига келтирилиб, қишлов учун ўт уни тайёрланяпти.

— Молларни ёзги рационга ўтказиб боқишда область чорвадорлари советининг тавсиялари жуда қўл келяпти, — деди совхоз директори Сафар Жўраев.— Айниқса, тунда ҳаво салқин пайтда сигирларга икки марта кўк беда берилаётгани туфайли сут соғиб олиш кескин кўпайди. Илгари ҳар бош сигир кунига ўртача 7 килограммдан сут бераётган бўлса, энди 9—10 килограммга етаяпти.

Ҳа, иш деган бундай бўпти. Ҳамма гап жон куйдириб, астойдил ҳаракат қилишда. Ана шунда, кўрсаткичлар ҳам жойида, одамларнинг кайфияти ҳам яхши бўлади. Ҳозир сут соғувчилар ўртасида ким ўзарга меҳнат беллашуви қизигандан қизиб боряпти. Ҳар ўн кунда мусобақа натижалари сарҳисоб қилинади. Топшириқни бажарган соғувчилар 15 сўмдан пул мукофоти ёки қимматбаҳо совғани олаверадилар. Масалан, сўнгги ўн кунлик якунида Саодат Ҳамроева билан Норгул Нуровалар мусобақа ғолиби бўлишди.

Гапни гапир уққанга деганларидек, совхоз чорвадорлари танқиддан тўғри хулоса чиқариб олиб, ишда бурилиш ясадилар. Бу ориятли чорвадорларга хос ҳислат, албатта. Аммо, фермадаги ишларни шу куннинг талаби даражасига кўтариш учун ҳали кўп иш қилишга тўғри келади.

Биринчидан, подадаги сигирлар зотини сифат жиҳатидан яхшилаш лозим. Бош зоотехник Ражабали Омоновнинг таъкидлашига қараганда ўтган йили келтирилган 113 бош қизил зотли сигирлардан фақат 30 таси дурустроқ сут беряпти, холос. Қолганлари ўзлари туққан бузоқларни ҳам тўйдиролмаяпти. Бу камсут сигирларни қора-ола зотли сермаҳсул сигирлар билан тезроқ алмаштириш керак.

Иккинчидан, совхознинг сутчилик комплекси 400 бош сигирга мўлжалланган. Ҳозир эса 335 бош сигир бор. Шундан 283 таси соғиляпти. Бу кам. Бир-икки йилдан кечиктирмай, соғин сигирлар сонини 400 бошга етказиш зарур! Акс ҳолда қанча маблағ сарфлаб қурилган комплекс ўзини оқламай ётаверади. Совхоз раҳбарлари ва мутахассислари энди масаланинг бу томонига ҳам эътиборни қаратишлари керак.

Чўпон отанинг котиби:
А. ЙЎЛДОШЕВ.

РЕДАКЦИЯДАН: Чўпон отанинг хайрли ишга қўл уриб, областимиз ферма ва комплексларини кезабошлаганларига ярим йил бўлди. У кишининг табаррук қадамлари етган жойларда катта ижобий ўзгаришлар юз берди. Чўпон отанинг аччиқ-чучук гапларини тўғри тушуниб, тегишли хулоса чиқариб олган раҳбар ва мутахассис ўртоқлар ишда бурилиш ясадилар.

Аммо, Чўпон отанинг беғараз танқидини назарга илмаётганлар ҳам йўқ эмас. Масалан, Чўпон ота Бекободдаги В. И. Ленин номли металлургия заводининг ёрдамчи хўжалигини ривожлантиришга тўсқинлик қилаётган қатор муаммолар ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини баён этган эдилар. Орадан икки ойдан кўпроқ вақт ўтиб кетди. Афсуски, Бекободдан ҳамон хат-хабар йўқ.

Бўстонлиқ районидаги К. Маркс номли колхозда бу йил сут етиштириш камайиб кетди. Бундан хабар топган Чўпон ота дарҳол колхоз фермасига йўл олдилар. Аҳволни обдон ўрганиб, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларига тўғри йўлни кўрсатиб қўйдилар. Бироқ улар бу беғараз танқидга ҳалигача жавоб хати йўллашни раво кўрмаяптилар. Бу Чўпон отани ранжитяпти. У кишининг бир марта қадами етган жойга ,иккинчи марта ҳам етади, албатта. Шунинг учун ҳам мутасадди раҳбар ўртоқлар кўрилаётган чора ва тадбирлар, юз бераётган ўзгаришлар хусусида Чўпон отани ўз вақтида бохабар қилиб турсалар, айни муддао бўларди.

РАССОМДАН

ЎПКАЛАМАНГ...

— Ҳар мавсумда шу бўлар такрор!!!

— Токайгача менинг елкамда кун кечирасизлар??

— То янги товуқхона қуриб беришмагунча...

— Ол хабар, уйқусидан турганмикин!..

А. Холиқов расмлари.

Жамоатчи редколлегия: Ш. А. АКМАЛХОНОВ (редактор), И. В. АЖИНОВ, А. В. АПАНАСЕНКО, А. Е. БАҚИРОВ, Т. Г. ГОТИН, Б. В. ЖЕРДЕВ, М. ИСОҚОВА, Н. РИХСИЕВ (масъул секретарь), В. ШАБАЛИН.

Китоб жавонингизга

«НАЗМ ЧОРРАҲАСИДА»

Таниқли ўзбек ёзувчиси Саид Аҳмаднинг мазкур тўплами ажойиб шоир ва буюк инсон, Ленин мукофоти лауреати Ғафур Ғуломнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида китоб «Вақт», «Йигитлар», «Шум бола» каби машҳур асарларнинг қандай яратилгани ҳақидаги ҳикоялардан ташкил топган.

«УМР ДАҚИҚАЛАРИ»

Анвар Ҳожи шеърлари қисқа ва лўнда. Уларда автор йирик масалаларни қамраб олишга уринади. Шоир шеърларида китобхон билан қадрдон дўстлардек ёнма-ён туриб, сокин соҳил бўйида ёки кенг қирлар қучоғида суҳбатлашаётганга ўхшайди..

«ЛИРИКАНИНГ ЮРАГИ»

Адабиётшунос олим Н. Ғофуровнинг мазкур китоби ҳозирги замон ўзбек поэзияси тараққиётининг муҳим томонларини қамраб олган. Унда асосан ёшлар ижоди таҳлил қилинган.

«ТИЛСИЗ ГУВОҲЛАР»

Узоқ йиллар мобайнида прокуратура органларида ишлаган татар ёзувчиси М. Насибуллиннинг ушбу қиссаси юстиция ходимларининг машаққатли, аммо шарафли ишларини бадиий лавҳаларда акс эттиради. Уни Н. Бараkaев ўзбек тилига таржима қилган.

«ҚЎРҚМАНГ, ОНАГИНАМ»

Машҳур грузин ёзувчиси Н. Думбадзенинг бу романида жасур чегарачилар ҳақида ҳикоя қилинади. Уларнинг Ватанимиз сарҳадларини кўз қорачиғидек асрашдаги туну кун олиб бораётган машаққатли, шу билан бирга шарафли хизматлари ҳаққоний тасвирланган. Романни Санжар Тилла ўзбек тилига ағдарган.

Ушбу китоблар «Ёш гвардия» нашриётида босмадан чиқди.

● **БОКУ. Шаҳарнинг марказий кўчаларидан бири Димитров номи билан аталади. Кейинги йиллар ичида бу кўчада янги-янги маданий ва маиший бинолар қурилиб, кўркамлашди. Суратда: Димитров номли кўча.**

Виктор Драгунский

УЗОҚДАГИ ШУРА

ҲИКОЯ

Леонид Сергеевич ўн еттинчи июнда эллик ёшга тўлди. У ўзининг бўлажак юбилейини тантана билан ўтказишга қарор қилди. Зиёфат сарф-харажатлари учун анчагина пул ажратиб, уни савдо-сотиқ ишларида бой тажриба орттирган қайнонасига берди. Кўнглини ғаш қилиб турган ейиш-ичиш ташвишларини аёлларнинг «темир» елкасига юклагач, анча енгил тортди. Куёвидан масъулиятли топшириқ олган қайнона тезликда ГУМнинг буюртмалар столига телефон қилди. Сўнгра, Большинцовлар оиласининг эски қадрдони Любовь Алексеевнани ёрдамга чақирди. Любовь Алексеевна «Тез ёрдам» машинасидан ҳам илдам етиб келди. Аёллар ошхонани эгаллашди, ишлар қизиб кетди. Энди, фақат меҳмонларни таклиф этиш қолган эди. Леонид Сергеевич меҳмонларни оилавий маслаҳат асосида чақиришга қарор қилди. У раислик ўрнини эгаллагач, қошиқча билан стаканни оҳиста жаранглатиб кун тартибида турган биринчи ва охирги масалани эълон қилди.

— Хўш, қани,— деди у мулойим товуш билан,— зиёфатга кимларни таклиф этамиз?

— Елена Гавриловнани,— яшин тезлигида ўз фикрини билдирди Большинцовнинг хотини Тамарочка.— Уни албатта чақириш керак, у менинг байрам кўйлагимни тикяпти.

— Степан Марковични ҳам чақириш лозим,— шошганича қўшиб қўйди қайнона.— Уни биринчи навбатда таклиф қилиш керак. Степан Маркович — машҳур аёллар врачи. Агар у бўлмаганда Тамаранинг ҳоли нима кечарди? Хўш, яна Краешевларни ҳам унутманглар. Ҳар ҳолда боғ қўшнимиз, айтмасак ноқулай бўлади...

Леонид Сергеевич бир зум хурпайиб турди, бироқ ломмим демай, меҳмонлар рўйхатига тикувчи, аёллар врачи ва боғ қўшнисининг фамилиясини ёза бошлади.

— Швайкинлар эсинглардан чиқмасин!— деди қайнона қоқ-суяк бармоқлари билан таҳдид қилиб.— Уларникида уч марта меҳмон бўлганман. Ҳа, дарвоқе... Краснопольскийларни ҳам чақириш зарур. Жуда ёқимтой, маданиятли кишилар...

— Айниқса, хотини ажойиб,— онасининг гапини қувватлади Тамара.— У доим бирор нарса билан банд бўлади. Ўтган гал Кашинцевларникида йиғилганимизда Краснопольская зиёфат тугагунча анави... рассом билан ҳалиги... фамилияси нимайди... ҳа, топдим, Голенишчев билан ўпишиб ўтирди. Қаранг, бир зум бўлсин вақтини бекор ўтказмади-я...

— Нимасини айтасан, ажойиб хулқли аёл-да...— луқма ташлади қайнона.

Аёллар кулиб юборишди.

— Модомики, ажойиб хулқли одамлар ҳақида гап борар экан, мен Светланскийни ҳам таклиф қилардим,— деди Тамара бироз қизариб.— Унинг ажойиб товуши бор. Умуман, у ёқимтой киши. Окуджавани бошданоёқ ёд билади,— Тамара бироз хаёл суриб қолди. Кейин қўшиб қўйди.— Светланскийни таклиф қилсак ёмон бўлмайди.— Сўнгра кўзларини сузиб ерга қаради.

Леонид Сергеевич сира қаршилик қилмай меҳмонлар рўйхатини хотини билан қайнонасининг кўрсатмаси бўйича туза бошлади. У ёзаверди, ёзаверди, шу билан бирга қалбининг бир четида кишини бесаранжом қиладиган қандайдир ғашлик пайдо бўлди. Оғзи қуриб тахир бўлиб қолди. Лекин у ҳамон оила аъзоларининг юзига қарашга ботина олмай жим ўтирарди.

Хотини билан қайнона эса янгидан-янги кишиларнинг номларини қаторлаштириб турарди.

— Левиков «твист»ни қотириб ташлайди!

— Комиссион магазинидаги Братухинни ёз!

— Қизиқчи Иванихинни эсдан чиқарма!

— Тўхтанглар!,— дея тўсатдан бақириб юборди Леонид Сергеевич.— Тўхтанглар!— Унинг товуши узилиб қолди, сўнгра юзлари тиришиб ўзиникига ўхшамаган ғайри-табиий изтиробли овоз билан давом этди.— Билолмай қолдим ўзи, бу кимнинг юбилейи? Меники-ку, ахир! Мен кирдим 50 ёшга! Менинг туғилган куним — ҳа! Нега энди фақат сизлар танишларингизни чақиришингиз керак? Мен юбилейга дўстларим келишини истайман!

— Ваҳимангиз қуриб кетсин, Леонид Сергеевич!— қўрқиб кетди қайнона.— Бу қанақа муомала? Дўстларингизнинг келишини истасангиз, ким сизга йўқ деяпти? Марҳамат, чақиринг. дўстларингизни. Тўғрими, Тамарочча?

— Ҳа. албатта, дўстларингни чақирамиз,— онасининг гапини қувватлади Тамара.— Модомики, бу сенинг тўйинг экан, истаган одамингни таклиф қил. Хўш...— Тамара ўзини қўлга олиб давом этди.— Дўстларингни чақир.— Тамара эрига итоаткорлик билан илжайди. Леонид Сергеевичнинг дилида эса илиқлик пайдо бўлди.

— Шторинни таклиф қилсак қалай бўларкин?— деди у илтимос оҳангида.

Шторининг номини эшитган қайнона елкаларини қисиб қўйди, Тамаранинг кўзлари эса худди тўрга илинган чўртан балиқнинг кўзларидай олайиб кетди.

— Шторинни?— У жирканиб юзини буриштирди.— Анави керосинчини айтаяпсанми?

— Ҳамма ёқни саситиб юборади,— қўл силтади қайнона.

— Керосинчи бўлса нима қипти? деди қизишиб Леонид Сергеевич.— Тўғри, у керосин дўконини бошқаради. Лекин мен у билан бир мактабда ўқиганман! Бир партада ўтирганман! У синфда энг ёқимли, хушфеъл бола эди. Ҳозир ҳам ўзгармаган. У ажойиб йигит. Урушда бир қўлини йўқотиб келгандан кейин дўконга ишга кирган. Мен Шторинни ҳурмат қиламан. У виждонли, раҳмдил йигит.

— Шунинг учун ҳам у билан тўрт йилдан бери кўришмаган экансан-да?— деди хотини заҳархандалик билан.

— Ўн еттинчи июнда эса кўришамиз!— деди Леонид Сергеевич қайсарона.

— Леонид Сергеевич, тушунсангиз-чи?— деди қайнона бир зум ўйга толиб.— Шторин каби супраси қуруқларнинг нозиктаъб кишилар даврасида бўлиши ғирт тентаклик-ку.

— Евгения Петровна, ўзингиз супраси қуруқсиз!— деб қичқириб юборди Леонид Сергеевич.— Ҳа, сиз супраси қуруқсиз! Шторин эса юбилейимда энг фахрли жойда ўтиради. Билиб қўйинг!

— Бўлмаса уни бошқа кунга чақира қол,— деди Тамара.— Ҳа, юбилей ўтгандан кейин таклиф қил! Кейин икковинг яримтани бўшатиб, «Қамишлар шувиллар» ашуласини айтинглар. Марҳамат! Маишат қилинглар! Ойим дастурхон тузаб беради. Лекин шуни билиб қўйки, мен уйда бўлмайман. Тамара уялмай шанғиллаб гапирарди. Чидаб бўлмас бу ҳолатдан Леонид Сергеевич хижолат бўлди. У эндигина кескин гап айтишга оғиз жуфтлаган эди, бундай пайтда вазиятни тез тушунадиган қайнона дарҳол баҳсга аралашди.

— Шайтонга ҳай беринглар, бас,— деди уларни муросага келтирмоқчи бўлиб.— Сирасини айтганда, бу уйда Леонид Сергеевич — хўжайин.— У шундай деб қизига маъноdор нигоҳ ташлади, Тамара эса онасига хўмрайиб қўйди. Бироқ қайнона унга эътибор бермай, сўзида давом этди:— Бинобарин, боликда бирга ўсган дўстини таклиф этмоқчи экан, бу — унинг иши...

— Ҳа, ҳа. Бу — менинг хоҳишим, ундан эса фойдаланаман ҳам!— деб бақирди Леонид Сергеевич. Сўнгра эшикни қарсиллатиб ёпиб, телефонга югурди. Кераkли номерни териб «Москванинг нариги чеккасида яшовчи қадрдон дўстим Ваня Шторин қачон телефон ёнига келаркин», деб бесаранжомлик билан кута бошлади. Ниҳоят дастакни кимдир кўтарди ва Большинцов жуда олисдан келаётган кучсиз товушни эшитди.

— Алло!— деб қичқирди у худди кўришиш учун қучоқ очаётгандек — Шура! Алло! Бу — сизмисиз?!

— Ҳа,— деган товуш эшитилди олисдан.

Леонид Сергеевич чуқур нафас олди-да, трубкага бор кучи билан бақирди:

— Шура! Азизим! Салом! Мен — Леонид Сергеевичман! Лёня Большинцовман.

— Салом.— деган товуш эшитилди у ёқдан ва Шуранинг овози янада узоқлашиб кетганлай бўлди.

— Шура, Шурочка!— у атайлаб хотиним билан қайнонам эшитсин деб бор овози билан бақириб гапирарди.— Шурочка! Шу ойнинг ўн еттисида мен 50 ёшга тўламан. Сиздан ўтиниб сўрайман. Шахсан сиздан. Ванюшани олиб марҳамат қилиб юбилейимга келинглар... Соат саккизда бошланади. Яримтани майдалаб, сигирнинг юраги билан газак қиламиз. Ҳазиллашяпман! Келишдикми?

— Леонид Сергеевич!— ғамгин товуш унга аранг эшитилди.— Леонид Сергеевич... наҳотки ҳеч нарсани билмасангиз?..

— Ҳеч нарсани билмайман! Билишни ҳам истамайман!— деб бақирарди Леонид Сергеевич.— Агар Ваня билан бизникига келиб уйинга тушмасаларинг, менга ҳеч қандай юбилей татимайди.

— Леонид Сергеевич!— негадир Шуранинг овози гўё энди жуда яқиндан аниқ ва равон эшитила бошланди.— Ахир, Ваня ўлган-ку?!

— Нима?— даҳшат билан чинқириб юборди Леонид Сергеевич.— Бўлмаган гап! Ҳазиллашяпсизми?

— Ванянинг ўлганига ярим йил бўлди,— энди Шуранинг товуши зўр-базўр эшитиларди.— У ўлимидан олдин жуда кўп азоб чекди. Тузалмас касалга учраган экан... Леонид Сергеевич, сизга бир неча марта қўнғирок қилдик, аммо йўқ экансиз...

Аёлнинг овози титраб кетди, сўнг йиғлаб юборди.

— Мен... Италияда эдим,— деди довдираб қолган Леонид Сергеевич, кейин унинг ҳам кўнгли бузилди.— Яқинда уйларингга бораман,— деди у йиғидан бўғилиб,— эртагаёқ бораман. Вой, худо... Вой, парвардигор...— Леонид Сергеевич трубкани қўйди. Жойида ҳайкалдай қотиб қолди. Сўнгра кўз ёшларини артиб, емакхонага қайтиб кирди. Тамара билан қайнонаси унга ажабланиб тикилиб қолишди. Леонид Сергеевич ўз жойига бориб ўтираркан:

— Шторин келмайди,— деди совуққина қилиб.— Шторин ўлибди. У оламдан ўтибди. Вассалом! Айтинглар! Яна кимларни таклиф қилай?..

Тамара бир зум сукут қилиб турди-да, қизарниқираб деди:

— Леонид Сергеевич, азизим, паришонхотирлигим қурсин, эсингдан чиқмайдими, Светланскийни таклиф қилайлик...

Алишер ИСОМИДДИНОВ таржимаси.

Она-Ватан бўйлаб

● **МОСКВА. СССР халқ артисти, Ленин мукофоти лауреати Т. Хренников тез-тез ижрочи ва композиторлар билан учрашиб туради. Улар билан ижодий мунозаралар ўтказади. Суратда Т. Хренников қўшиқчи М. Кристалинская ва композитор А. Пахмутова билан суҳбатда.**

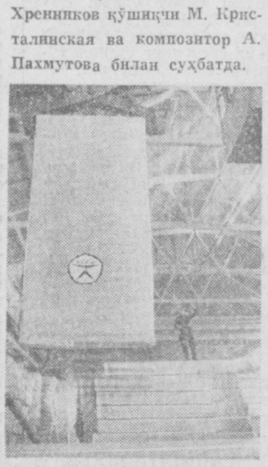

● **ВОЛГОГРАД. Алюмин заводида ишлаб чиқариш резервларидан унумли фойдаланиш, фан ва техника янгиликларини жорий қилиш ишларига катта эътибор берилмоқда. Шунинг учун ҳам бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг кўпида Давлат сифат белгиси бор. Суратда: тайёр маҳсулотлар тахланмоқда.**

ТАСС фотохроникалари.

Реклама ва эълонлар

83-ТОШКЕНТ ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисосликлар бўйича
1982—1983 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

слесарь-сантехник (газ пайвандчи), слесарь-вентиляциячи, электр-газ пайвандчи.

ЎҚИШ МУДДАТИ—1—3 ЙИЛ. Химия ва нефть-химия саноати асбоб-ускуналари монтажи бўйича слесарь, токарь, машинист-кранчи, автослесарь.

ЎҚИШ МУДДАТИ—3 ЙИЛ; электр пайвандчи. Ўқиш муддати—6 ой, 1 йил ва 3 йил.

Билим юртига 8—10 синф маълумотидаги 14—17 ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

3 йил муддатли таълим группаси ўқувчилари билим юртини тамомлагач, диплом оладилар. Чунончи, уларга ўрта маълумот ҳақидаги аттестат ва мутахассислиги бўйича 3—4 разряд.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Ўқувчилар уч маҳал бепул иссиқ овқат, кийим-бош билан таъминланадилар. Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхоналарга жойлашадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

Ўрта маълумотли кишилар билим юртини тамомлагач, олий ўқув юртларига конкурсдан ташқари ўқишга киришлари мумкин.

ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.
МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Адрес: Тошкент шаҳар, Оқдарё кўчаси, 122-уй (26-автобус, 15-маршрутли таксининг «Касалхона» бекати).

Н. И. ВАВИЛОВ НОМИДАГИ БУТУНИТТИФОҚ ЎСИМЛИКШУНОСЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИНИНГ ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИ
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Маккажўхори ва полиз экинлари бўйича кичик илмий ходим.

Конкурс муддати — 18 июлгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент область, Орджоникидзе райони, «Ботаника» алоқа бўлими.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Марказий ва баъзи республика газеталари ва журналларига

1982 йил учун

ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА.

Обуна «Союзпечать» каталоглари шартларига биноан исталган келгуси ойга қабул қилинади.

Обунани «Союзпечать» агентликлари ва алоқа бўлимларида расмийлаштириш мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР АЛОҚА МИНИСТРЛИГИНИНГ «СОЮЗПЕЧАТЬ» БОШҚАРМАСИ.

КЎНГИЛСИЗ ҲОДИСАЛАРНИ КАМАЙТИРИШ МУМКИН

Ҳайдовчилик гувоҳномам эскириб кетди. Уни алмаштириш тартиби қандай бўлади?

А. ҒАФФОРОВ,
«Ташсельмаш» заводининг мастери.

Ўзим 3-класс ҳайдовчисиман. Гувоҳноманинг шу категорияси билан шахсий енгил машинани ҳайдашим мумкинми?

Б. АЛИМОВ,
«Главташкентстрой» шофёри.

Яқинда машина сотиб оламан. Ҳайдовчиликка қаерда ўқиш мумкин?

А. АҲМЕДОВ,
«Малика» бирлашмасининг ишчиси.

СИР эмас, олтмишинчи йилларда ҳам ҳаваскор шофёрлар, яъни шахсий машина ҳайдовчилар учун махсус курсда ўқиш шарт бўлмай, улар кўча ҳаракати қоидаларини мустақил ўрганиб имтиҳон топширар, бу синовдан муваффақиятли ўтганларга ҳаваскор ҳайдовчи гувоҳномалари берилаверар эди. Кейин мазкур тартиб бекор қилиниб, шахсий машина ҳайдовчиларининг курсларда ўқиши мажбурий қилиб қўйилди. Бу эса, юқорида айтганимиз — кўча ва йўлларда транспорт ҳаракатининг кескин равишда кўпайиб кетганлиги билан боғлиқ воқеадир.

Ҳозирга келиб эса бундай ҳайдовчилар тайёрлайдиган мактаб ва курсларда ўқитиш сифатини тобора яхшилаш. такомиллаштириш диққат марказимизда турибди. Чунки, одам тарбияси гўдаклик давридан бошланганидек, ҳайдовчилар тарбияси ўша ўқув даргоҳларидан бошланади. Йўл-транспорт ҳодисаларининг камайиши эса кўп жиҳатдан ўқув мактабларида бериладиган пухта билим ва кўникмага боғлиқдир.

Айни пайтда Тошкент шаҳрида ҳайдовчилар тайёрлайдиган 16 та махсус мактаб ишлаб турибди. Бундан ташқари, йирик автокорхоналар ҳузурида ўнлаб курслар фаолият кўрсатмоқда. Ўтган 1981 йилнинг ўзида халқ хўжалиги

ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ УЧУН

учун барча категориялар бўйича жами 14 минг 822 ҳайдовчи тайёрланди. Бу рақам 1960 йилдагидан сал кам ўн баравар кўплир.

Мазкур мактабларни битириб чиқаётган аксарият ҳайдовчилар юқори малака олляпти. Бу ўринда, ана шу мактабларнинг ишидаги ютуқ ва камчиликларни таъкидлаб ўтиш кераккa ўхшайди.

Умуман, шу йилнинг I-кварталида шаҳар бўйича 1492 ҳайдовчи тайёрланди. Шундан 741 киши ҳаваскор ҳайдовчилардир. Шу категориядаги ҳайдовчилар тайёрлаётган қатор мактабларда аҳвол кўнгилдагидек эмас. ДОСААФ спорт-техника клубида, автоҳаваскорлар жамияти мактабларида машғулотларнинг паст савияда олиб борилаётганлиги Давлат автоинспекциясидаги имтиҳонларда равшан бўлиб қоляпти. Бу курсларни битириб келган кишиларнинг кўпи ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини тўлиқ билмайди, кўпчилиги эса машина бошқариш пайтида довдираб қолади. Бундайларга бугун гувоҳнома бериш — эртанги нақд кўнгилсиз ҳодисага йўл очиб бериш демакдир. Биринчи кварталда юқоридаги курсларни тугатганларнинг 40—45 проценти имтиҳондан йиқилди.

Сергели район спорт-техника клуби (бошлиғи А. Умаров), Октябрь район спорт-техника клуби (бошлиғи Э. Жаъфаров) фаолиятига ҳам шундай паст баҳо бериш мумкин.

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг ўқув комбинатида (директори С. Юсупов) ҳам машғулотлар паст савияда олиб борилмоқда. Жумладан, 17 мартда 3-трамвай депосидан келган 13 кишидан еттитасигина имтиҳондан ўтди. 2 апрелда 1-трамвай депосидан ҳам 13 кишининг еттитаси имтиҳондан ўтаолди.

Ҳайдовчилар тайёрлаш ишига жиддий муносабатда бўлаётган «Главташкентстрой»нинг ўқув комбинати (директори А. Шишкин), республика Автомобиль транспорти министрлигининг ўқув комбинати (директори Р. Расулов), Тошкент махсус автомактаби (директори Т. Жўрабеков) фаолияти мақтовга лойиқдир. Улар тайёрлаган бўлғуси ҳайдовчиларнинг 90—95 фоизи биринчи имтиҳондаёқ муваффақиятли ўтмоқда.

Ҳайдовчилик гувоҳномаларини алмаштиришга келсак, у ўн йилдан кейин алмаштирилиши керак. Ҳайдовчилик гувоҳномаси ҳайдовчининг маълум категориядаги транспортни бошқаришга яроқли эканлиги тўғрисида медицина справкаси ва имтиҳон карточкаси тақдим этилганидан сўнг алмаштирилади. Транспорт бошқариш билан узлуксиз банд бўлган ва охири бир йил ичида огоҳлантириш талонига белги қўйилмаганларга гувоҳнома имтиҳонсиз алмаштирилиб берилади.

Агар 3-класс шофёрнинг ҳайдовчилик гувоҳномасида енгил машина ҳайдаш ҳуқуқи бериладиган «В» категория белгиланмаган бўлса, у албатта амалий имтиҳон топширгандан сўнг шахсий машина ҳайдаш ҳуқуқи берилади.

Ҳаваскор ҳайдовчилар тайёрлаш билан ДОСААФ спорт-техника клублари, автомотоҳаваскорлик жамиятлари шуғулланади. Юқорида айтганимиздек, улар ўз фаолиятига жиддий эътибор бериб, ўқитиш сифатини кескин оширишлари зарур.

Ҳ. МИРЗАРАҲИМОВ,
Тошкент шаҳар Давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси имтиҳон ва транспортларни рўйхатга олиш бўлимининг бошлиғи, милиция капитани.

ДАМ ОЛУВЧИЛАР, СИЗЛАР УЧУН

ЁЗНИНГ жазирама иссиқ кунлари бошланган шу кеча-кундузда тошкентликлар ўзларининг дам олиш кунларини областимизнинг турли хушманзара жойларида ўтказишга ошиқишмоқда. Ана шундай оромгоҳлардан бири Тошкент денгизидир.

Пассажирлар ташиш Тошкент область ишлаб чиқариш автотрести бу ерга келувчилар учун яна бир қулайлик яратди. Шу йилнинг 19 июнидан бошлаб шаҳримизнинг Куйбишев номли автостанциясидан шанба ва якшанба кунлари Тошкент денгизига янги маршрут очилди. Автобуслар ҳар шанба ва якшанба кунлари Куйбишев бекатидан соат 6.50 минутда жўнайди. Энг сўнггиси соат 21.25 минутда бўлади. Маршрутлар оралиғидаги муддат 12 минут.

Қ. КАРИМОВ.

Спорт

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

● **ФУТБОЛ. Кеча Польша—Бельгия ҳамда Австрия—Франция командаларининг ўйинлари билан жаҳон футбол чемпионатининг иккинчи босқич ўйинлари бошланиб кетди. Ўтган жума куни саралаш босқичининг сўнгги ўйинлари бўлди. Унда қуйидаги натижалар қайд этилди: ГФР—Австрия — 1:0, Англия — Кувайт — 1:0, Шимолий Ирландия — Испания — 1:0. Шундай қилиб 12 команда — Польша — Бельгия—СССР, ГФР—Англия—Испания, Италия—Аргентина — Бразилия, Австрия — Франция — Шимолий Ирландия терма командалари тўрт группага бўлиниш, ўзаро курашни давом эттирадилар. СССР терма командаси биринчи ва тўртинчи июль кунлари ўз учрашувларини ўтказади.**

● **ЕНГИЛ АТЛЕТИКА. Германиянинг Котбус шаҳрида СССР ва ГДР енгил атлетикачиларининг халқаро турнири бўлиб ўтди. Мусобақаларда СССР спорт шарафини ҳимоя қилган республикамиз енгил атлетикачилари муваффақият қозондилар. Жумладан, 3 минг метрга югуришда Светлана Ўлмасова 8 минут 35,46 секунд натижа билан биринчи ўринни эгаллади. Тўсиқлар оша югуришда Александр Харламов, 1500 метрга югуришда Замира Зайцевалар кумуш медалга сазовор бўлишди.**

● **БОКС. Минск шаҳрида учинчи Бутуниттифоқ ёшлар спорт ўйинлари программасидаги бокс мусобақалари ниҳоясига етди. Республикамиз вакиллари умумкоманда ҳисобида олтинчи ўринни эгаллади. Бу муваффақиятга биринчи ўринни эгаллаган фарғоналик Сергей Василенко, иккинчи ўринни эгаллаган чирчиқлик Юрий Еремеев яхши ҳисса қўшдилар.**

Телевидение

МТ-I. 9.00 — Время. 9.40— Футбол бўйича жаҳон чемпионатида. 12.05 — Якутия АССР санъат усталари ва бадиий коллективларининг концерти. 13.00 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — 80-йиллар коммунистлари. Ҳужжатли фильмлар программаси. 16.10 — Болалар учун фильм. Сабина (ГДР). 17.25 — Шахмат мактаби. 17.55 — П. И. Чайковский номли VII халқаро конкурсда. 18.40 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар, Року элл Кент. 19.10 — Дунё воқеалари. 19.25 — Чашмалар. Кўрсатувни СССР халқ артисти Н. Мешко олиб боради. 19.55 — Футбол бўйича жаҳон чемпионати. 21.30 — Время. 22.05 — Сухоновада ёз. Кинолавҳа. 22.15 — Футбол бўйича жаҳон чемпионатида. Танаффус пайтида (23.00)—Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.20 — Мамлакат телевидение студиялари ҳужжатли фильмлари программаси. 10.05 — «Ишонч». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 11.10 — Француз тили. 11.40 — Сиёсат ва демография масалалари. 12.10 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади? Биз — темирйўлчилар. 12.40 — Болалар учун фильм. Полк ўғли. 1-серия. 13.45 — Қалбга яқин қўшиқлар. 14.35 — Мен онамни ўйлаяпман. Телевизион ҳужжатли фильм. 15.00 — А. И. Герцен ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 15.45 — РСФСРда хизмат кўрсатган артист Е. Целевальник куйлайди. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Спорт ҳафталиги. 19.20 — Советлар ва ҳаёт. Латвия ССР Олий Советининг Президиумининг Раиси П. Я. Страутманис иштирок этади. 19.50 — Чухлома кадрили. Ҳужжатли фильм. 20.00 — Ҳамдўстлик. Телевизион журнали. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — П. И. Чайковский номли VII халқаро конкурсда. 21.30 — Время. 22.05 — «Ишонч». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

ЎзТВ-I. 11.25 — Кўрсатувлар программаси. 11.30 — Болалар учун фильм. Муқаддас, ёлғон. 12.00 — Болалар учун. Севикли Ватаним бўйлаб. 12.35 — Замондас. Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 18.15 — Тўс-тўполон. Қўғирчоқ фильм. 18.30— Пионер дружиналари Бутуниттифоқ маршида. 19.00 — Мактубингиз йўлга чорлади. Кўрсатувни Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Маҳмуд Мўйдинов олиб боради. 19.30 — Ахборот. 19.45 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. Дўстлик камалаги. Кинопрограмма. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Малоҳат Дадабоева ва Ҳадя Юсупова концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Озиқ-овқат программаси — халқ фаровонлигининг асоси. 22.25—«Мен Шаповалов Т. П.». Бадиий фильм. 24.00 — Янгиликлар.

ЎзТВ-II. 18.15 — Кўрсатувлар программаси. 18.20 — Абитуриентлар учун. Физика. 19.20 — Йилнинг машаққатли дамлари. Телевизион ҳужжатли фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Абитуриентлар учун. Она тили. 20.50 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. Ер ва эл. Кинопрограмма. 21.30 — МТ-II.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 30/VI да **Тўйдан олдин томоша,** 1/VII да **Ишонмасанг ўламан,** 3/VII да **Хотинимнинг эри**

Редактор
Н. НАСИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048; 325354, партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 04887 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. А. 1634. 13